

Talousvaliokunnan mietintö n:o 50 hallituksen esityksestä luotto- ja rahoituslaitoksia ja niiden toimintaa koskevaksi lainsäädännöksi

Eduskunta on lähettänyt 17 päivänä marraskuuta 1992 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 295/1992 vp luotto- ja rahoituslaitoksia ja niiden toimintaa koskevaksi lainsäädännöksi.

Esityksen yhteydessä valiokunta on ottanut käsiteltäväkseen eduskunnan 16 päivänä toukokuuta 1991 valiokuntaan lähettämän ed. Seppäsen ym. lakialoitteen n:o 29/1991 vp laiksi liikepankkilain 1 luvun 2 §:n muuttamisesta, 22 päivänä toukokuuta 1992 valiokuntaan lähettämän ed. Seppäsen ym. lakialoitteen n:o 15/1992 vp laiksi talletuspankkien toiminnasta annetun lain 54 §:n muuttamisesta, 14 päivänä toukokuuta 1993 valiokuntaan lähettämän ed. Seppäsen ym. lakialoitteen n:o 21 laiksi talletuspankkien toiminnasta annetun lain ja pankkitarkastusvirastosta annetun lain muuttamisesta, 17 päivänä syyskuuta 1993 valiokuntaan lähettämän ed. Anderssonin ym. lakialoitteen n:o 32 laiksi Suomen Säästöpankki Oy:n osakkeiden jakamisesta Suomen kansalaisille sekä 1 päivänä lokakuuta 1993 valiokuntaan lähettämän ed. Korhosen ym. lakialoitteen n:o 36 laiksi talletuspankkien toiminnasta annetun lain 13 §:n muuttamisesta.

Asian johdosta valiokunnassa ovat olleet kuultavina pankkivaltuutettujen puheenjohtaja, kansanedustaja Pentti Mäki-Hakola ja pankkivaltuutettu, kansanedustaja Esko Seppänen, hallitusneuvos Seppo Kiviniemi ja lainsäädäntöneuvos Tarja Jääskeläinen valtiovarainministeriöstä, johtaja Jorma Aranko, osastopäällikkö Markku Lounatvuori ja pankkiylitarkastaja Erkki Sarsa rahoitustarkastuksesta, apulaisjohtaja Liisa Halme valtion vakuusrahastosta, ylijohdaja Matti Purasjoki kilpailuvirastosta, osastopäällikkö Kaarlo Jännäri ja vs. osastopäällikkö Kaiju Kallio Suomen Pankista, apulaispäällikkö Kari Rantama ja rikosylitarkastaja Markku Salminen keskusrikospoliisista, johtaja Markku Hirvonen verohallituksesta, johtaja Erkki Kontkanen Suomen Pankkiyhdistyksestä, johtaja Tuomas Hinttula Osuuspankkien Kes-

kusliitosta, osastopäällikkö Pekka Heikkilä Säästöpankkiliitosta, hallintojohtaja Pentti Risänen Kansallis-Osake-Pankista ja toimitusjohtaja Risto Piepponen Suomen Hypoteekkiyhdistyksestä.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki luottolaitostoiminnasta, jolla korvataan talletuspankkien toiminnasta annettu laki sekä rahoitustoimintalaki. Laki koskee ammattimaisesti harjoitettua rahoitustoimintaa.

Luottolaitoksella tarkoitetaan talletuspankia ja muuta yhteisöä, jotka liiketoimintanaan ammattimaisesti hankkivat talletuksia tai muita takaisinmaksettavia varoja yleisöltä ja jotka tarjoavat omaan lukuunsa luottoja ja muuta niihin verrattavaa rahoitusta. Vain talletuspankillä on oikeus ottaa vastaan talletuksia. Muut luottolaitokset saavat hankkia muita takaisinmaksettavia varoja yleisöltä.

Rahoituslaitoksella tarkoitetaan luottolaitosta lukuun ottamatta sellaista yhteisöä, joka pääasiallisena liiketoimintanaan tarjoaa rahoituspalveluja tai harjoittaa siihen liittyvää toimintaa taikka hankkii omistussuosuuksia. Rahoituslaitos ei saa hankkia takaisinmaksettavia varoja yleisöltä.

Luottolaitoksella on oltava toimilupa toimintansa harjoittamiseen. Sen sijaan rahoituslaitos ei tarvitse toimilupaa, mutta se kuuluu konsolidoituun valvontaan, jos se on samaa konsernia luottolaitoksen kanssa.

Keskeisimmät muutokset voimassa olevaan lainsäädäntöön nähden ovat riskien hallintaa koskevien säännösten sisällyttäminen lakiin, osakkeiden ja osuuksien omistajakontrollijärjestelmä, omistussäännösten tarkistaminen, vaka-varaisuussäännösten eräiden kohtien tarkistaminen sekä tilinpäätöstä koskevien säännösten uu-

distaminen. Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi rahanpesun estämistä koskevat säännökset.

Lakiehdotuksessa on otettu huomioon Euroopan talousalueesta tehdystä sopimuksesta johtuvat muutokset ja lisäykset.

Hallituksen esitykseen sisältyy myös uusi lakiehdotus ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa. Luottolaitoksen sijoitusosoikeutta koskevat eri säännökset riippuen siitä, onko luottolaitos saanut toimiluvan Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tai muussa valtiossa. Lisäksi laissa on kaikkia ulkomaisia luotto- ja rahoituslaitoksia koskevia yhteisiä säännöksiä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi liikepankkilakia, säästöpankkilakia, osuuspankkilakia, Postipankki Oy:stä annettua lakia sekä hypoteekkiyhdistyksistä annettua lakia.

Lakialoitteet

Lakialoitteessa n:o 29/1991 vp ehdotetaan täsmennettäväksi liikepankkilain emoyhtiö- ja tytäryhtiökäsitteitä. Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan liikepankki ei saa käyttää asiakkaidensa varoja toimintaan, jonka avulla häiritään markkinamekanismien vapaata toimintaa liikepankin omien osakkeiden hinnan tai muiden osakeyhtiöiden osakkeiden hinnan muotoutumisessa.

Lakialoitteessa n:o 15/1992 vp ehdotetaan talletuspankkilakiin lisättäväksi säännös, jonka mukaan laissa määritellystä vakuusrahastosta maksetaan selvitystilaan tai konkurssiin joutuneen pankin tallettajan samassa pankissa olevia saamia 100 000 markkaan asti.

Lakialoitteessa n:o 21 ehdotetaan talletuspankkilakiin ja pankkitarkastusvirastosta annettuun lakiin lisättäväksi säännökset pankkitarkastusviraston pitämästä julkisesta luottotappiorekisteristä, johon merkittäisiin yli yhden miljoonan markan luottotappioksi kirjatut luotot.

Lakialoitteessa n:o 32 ehdotetaan, että Suomen Säästöpankki Oy:n omistamiseen oikeuttavia osakkeita jaetaan täysi-ikäisille Suomen kansalaisille, jotka ovat tehneet veroilmoituksen tai jotka on lain nojalla vapautettu veroilmoituksen antamisvelvollisuudesta.

Lakialoitteessa n:o 36 ehdotetaan tiukennettavaksi talletuspankkilain 13 §:ssä olevaa pankin omistusrajoitussäännöstä.

Valiokunnan kannanotot

Valiokunta ehdottaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavien muutoksin ja perusteluin.

Yleisenä huomautuksena valiokunta toteaa, että uusi rahoitustarkastuslaki tuli voimaan 1.10.1993. Tuolloin pankkitarkastusviraston tehtävät siirtyivät rahoitustarkastukselle. Tämän johdosta valiokunta ehdottaa, että viittaukset esitykseen sisältyvissä laeissa pankkitarkastusvirastosta annettuun lakiin ja pankkitarkastusvirastoon muutetaan viittauksiksi rahoitustarkastuslakiin ja rahoitustarkastukseen.

Laki luottolaitostoiminnasta

1 §: Valiokunta ehdottaa lain soveltamisalaa täsmennettäväksi siten, että liiketoiminta on tämän lain mukaista toimiluvan vaativaa luottolaitostoimintaa silloin, kun yleisöltä hankituilla takaisinmaksettavilla varoilla tarjotaan luottoja ja muuta niihin verrattavaa rahoitusta paitsi suoraan myös samaan konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen välityksellä.

2 §: Säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että talletuspankkeja ovat myös säästöpankkiosakeyhtiöt ja osuustoiminnalliset osakeyhtiömuotoiset pankit.

5 §: Pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan tässä laissa konsernilla, emoyrityksellä ja tytäryrityksellä tarkoitetaan kirjanpitolain mukaista konsernia, emoyritystä ja tytäryritystä. Lisäksi säännökseen ehdotetaan selvittäviä täsmennyksiä.

6 §: Talletuspankkeihin sovellettavaan lain-säädäntöön ehdotetaan lisättäväksi myös säästöpankin muuttamisesta osakeyhtiömuotoiseksi pankiksi annettu laki.

11 §: Säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että luottolaitoksen toimilupahakemusta käsittelevä viranomainen voi pyytää selvityksen luottolaitoksen omistajien ja hallintohenkilöiden luotettavuudesta ja sopivuudesta. Ehdotettu muutos mahdollistaa sen, että heidän taustansa ja hyvämainaisuutensa tarkistamiseksi voidaan tarvittaessa hankkia myös rikosrekisterinote.

19 §: Pykälään ehdotetaan lisättäväksi rahoitustarkastukselle edellä olevan kaltainen mahdollisuus selvittää omistajien luotettavuus ja sopivuus sen arvioiessa osakkeiden ja osuuksien omistuksessa tapahtuneita muutoksia ja mahdollisia toimenpiteitä niiden johdosta.

30 §: Pykälän 3 momentissa olevaa viittaussäännöstä ehdotetaan korjattavaksi siten, että sovellettavaksi tulee myös 37 §:ssä oleva tuloslaskelmaa koskeva säännös.

34 §: Kirjanpitolain 15 §:n mukaan tilinpäätökseen merkitään saamiset nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon. Tämän pykälän 1 momentin 1 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi vastaava täydennys.

42 §: Pykälän 2 momentin mukaan vähintään yhden tilintarkastajan ja varatilintarkastajan on oltava Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö (KHT-tilintarkastaja).

Valiokunta ehdottaa, että rahoitustarkastuksen luvalla myös kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö (HTM-tilintarkastaja) voi toimia tilintarkastajana silloin, kun sen harkitaan olevan asianmukaista ottaen huomioon tilintarkastuksen luotettavuudelle asetettavat vaatimukset, pankin koko ja sijainti, KHT- ja HTM-tilintarkastajien saattavuus sekä tilintarkastuksesta aiheutuvat kustannukset.

54 §: Äskettäin voimaan tullessa talletuspankkilain 20 §:ssä (866/93) säädetään talletuspankin kuittausoikeuden rajoituksesta ja menettelytavasta kuittauksessa. Lain mukaan talletuspankki ei saa vastasaatavallaan kuitata sellaisia yksityishenkilön tilillä olevia tai hänelle maksettavaksi osoitettuja varoja, joita ei lain mukaan saa ulosmitata.

Valiokunta ehdottaa, että samanlainen säännös lisätään luottolaitoslakiin uudeksi 54 §:ksi. Tämän johdosta 54 §:n jälkeen olevien pykälien numerot ja viittaukset näihin pykäliin muuttuvat.

55 §: Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan täydennystä, jonka mukaan myös säästöpankkien keskusrahallituksen yksin omistama liikepankki voi kuulua säästöpankkien vakuusrahastoon ja vastaavasti osuuspankkien keskusrahallituksen yksin omistama liikepankki osuuspankkien vakuusrahastoon.

56 §: Pykälän 2 momentin mukaan valtion vakuusrahaston hallintoneuvostolla on oikeus nimetä pankkien vakuusrahaston valtuuskuntaan ja hallitukseen valtion vakuusrahastoa edustava lisäjäsen, jos vakuusrahastolle on myönnetty valtion vakuusrahastolain nojalla tukilainaa.

Säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että tällainen oikeus valtion vakuusrahaston hallintoneuvostolla on myös silloin, kun pankkien

vakuusrahaston ottamalle lainalle on myönnetty valtion tai valtion vakuusrahaston takaus.

62 §: Pankkien vakuusrahaston tukimahdollisuuksia ehdotetaan laajennettavaksi siten, että rahoitustarkastuksen luvalla vakuusrahasto voi tehdä samaan vakuusrahastoon kuuluvaan pankkiin myös lain 36 §:n mukaisen pääomasi-joituksen. Jos pankkien vakuusrahasto on saanut valtion tai valtion vakuusrahaston tukea tukilainana tai takauksena, pankkien vakuusrahasto voi tukea vakuusrahastoon kuuluvaa pankkia vain valtion vakuusrahaston hyväksymissä rajoissa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi talletuspankkilain 55 §:n 2 momentin mukainen uusi 2 momentti, jonka mukaan pankkien vakuusrahasto voi luovuttaa rahaston varoja valtion vakuusrahastolle käytettäväksi pankkien vakuusrahastoon kuuluvan pankin tukitoimiin. Säännös on tarpeen etenkin sen vuoksi, että samaan vakuusrahastoon voi kuulua kilpailevia pankkeja, joista jokin saattaa joutua turvautumaan rahaston tukeen.

67 §: Pykälän 1 momentin mukaan maksuvalmiutensa tukena talletuspankilla on oltava kassavaranto, joka on vähintään 15 prosenttia laissa mainituista pankin sitoumuksista ja veloista.

Pykälän 2 momentin mukaan kassavarannon on oltava vähintään kymmenen prosenttia talletuspankin kaikista veloista lukuun ottamatta sellaisia velkoja, jotka pankki on saanut Suomen valtion määrättyyn tarkoitukseen antamista varoista, sekä pankin velkoja Suomen pankille ja keskusrahallitoksena toimivalle liikepankilleen. Lisäksi pykälässä on säännökset siitä, mitä kassavarantoon luetaan. Nämä säännökset vastaavat voimassa olevan talletuspankkilain 22 §:ää.

Valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 momentti poistetaan ja että kassavarantovelvoite määritellään voimassa olevan lain mukaisesti. Koska pankkitoiminta on vaikeuksissa ja koska kassavarantovelvoite perustuu kansalliseen lainsäädäntöön, valiokunta pitää aiheellisena, että tässä tilanteessa pankkitoimintaa ei lisäa rasiteta kassavarantovelvoitteen muutoksella.

70 §: Pykälässä säädetään asiakasriskejä koskevista rajoituksista. Rahoitustarkastus voi myöntää poikkeuksen rajoituksisäännöksistä määräajaksi, jos säännöksissä olevien suhdelukujen ylitys aiheutuu luottolaitosten sulautumisesta johtuvista luottolaitoksesta riippumattomista syistä.

Valiokunta ehdottaa, että rahoitustarkastus voi myöntää poikkeuksen määräajaksi myös

silloin, kun suhdelukujen ylitys aiheutuu luottolaitoksen asiakasyritysten sulautumisesta. Lisäys on tarpeen sen johdosta, että pankit ovat joutuneet ja joutunevat vastaisuudessaakin olemaan mukana vaikeuksiin joutuneiden asiakasyritystensä uudelleenjärjestelyissä silloin, kun se on liiketaloudellisesti perusteltua konkurssin ja mahdollisesti suurempien luottotappioiden välttämiseksi.

Valiokunta ehdottaa myös korjattavaksi 1 momentissa olevan virheellisen viittauksen konsolidointiryhmään.

75 §: Pykälässä säädetään luottolaitoksen omien varojen määrästä tehtävistä vähennyseristä. Luottolaitoksen ensisijaisten ja toissijaisten omien varojen yhteismäärästä 2 momentin 1 ja 3 kohdan mukaan vähennetään sellaiset muiden kuin luottolaitoksen konsolidointiryhmään kuuluvien luotto- ja rahoituslaitosten osakkeet ja osuudet sekä sellaisten vakuutustoimintaa harjoittavien yhteisöjen osakkeet ja osuudet, joista luottolaitos omistaa yli kymmenen prosenttia.

Pykälän 3 momentin mukaan 2 momentin 1 kohdan mukaiset vähennykset voidaan jättää tekemättä, kun toisen luotto- tai rahoituslaitoksen osakkeiden tai osuuksien omistaminen asiakkaan liiketoiminnan tervehtyttämisen yhteydessä on välttämätöntä.

Valiokunta ehdottaa viimeksi mainittua säännöstä muutettavaksi ja selvennettäväksi siten, että samoin perustein voidaan jättää vähentämättä myös vakuutustoimintaa harjoittavan yhteisön osakkeet tai osuudet ja että säännöksessä tarkoitetaan kyseisen luotto- ja rahoituslaitoksen tai vakuutustoimintaa harjoittavan yhteisön liiketoiminnan tervehtyttämistä.

76 §: Kuntainliiton tilalle on tullut kuntayhtymä, joten pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset.

82 §: Pykälässä säädetään sopimusehdoista, joita luottolaitos ei saa toiminnassaan käyttää. Valiokunta ehdottaa säännöstä täydennettäväksi siten, että kohtuuttomuutta on arvioitava asiakkaan kannalta kokonaisuutena. Esimerkiksi leasing-toiminta tai talopakettien hankinta saattaa edellyttää rahoitusta tietyltä rahoittajalta. Säännöksellä ei ole tarkoitus estää tällaisia hankintoja, kunhan esimerkiksi hankinnan rahoituskustannukset ja muut rahoitusehdot eivät ole asiakkaan kannalta kokonaisuutena arvioiden kohtuuttomat. Asiakkaalla on kuitenkin mahdollisuus valita hankinnan kohde ja ennen sopimuksen tekemistä harkita, kannattaako hänen sitoutua kohteeseen tarjoutuvaan rahoitukseen.

94 §: Säännöksessä säädetään omistusyhteisön, luottolaitoksen, sen konsolidointiryhmään kuuluvan rahoituslaitoksen tai luottolaitosten yhteenliittymän toimi- ja luottamushenkilöiden salassapitovelvollisuudesta. Salassa on pidettävä luottolaitoksen asiakkaan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilön taloudellista asemaa tai henkilökohtaisia oloja koskevat tiedot taikka liike- tai ammattisalaisuudet, jollei se, jota tiedot koskevat, ole antanut suostumustaan tietojen ilmaisemiseen.

Pankkisalaisuudella suojataan pankin ja asiakkaan välistä suhdetta sekä luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön yksityisyyttä. Salassapitovelvollisuus koskee kaikkia tietoja, jotka pankki on saanut asiakassuhteessa tai muutoinkin ja jotka eivät ole yleisesti tunnettuja. Salassapitovelvollisuudelle ei ole asetettu ajallisia rajoituksia, joten velvollisuus ei lakkaa esimerkiksi asiakassuhteen päättyttyä.

Pankkisalaisuus, joka Suomessa vastaa periaatteeltaan kansainvälistä käytäntöä, on eräs pankkitoiminnan perusedellytyksistä. Tallettajien ja muiden rahoittajien on voitava luottaa, että heitä koskevia tietoja ei anneta ulkopuolisille. Luottamuksen menettäminen saattaa johtaa talletusten ja sijoitusten hakeutumiseen sinne, missä tiedot pysyvät salassa, ja näin pankin rahoitusaseman vaikeutumiseen.

Pankit saavat myös luottoja myöntäessään, asiakkaiden toimeksiantoja suorittaessaan ja muita asioita käsitellessään asiakkaiden taloudellista asemaa ja henkilökohtaisia oloja koskevia tietoja. Tällaisten tietojen julkittelu saattaisi vaikeuttaa asiakkaan elinolosuhteita, ammatinharjoittamista tai liiketoimintaa. Asiakassuhteen lähtökohtana on, että pankin asiakkaasta saamat tiedot ovat luottamuksellisia, jollei asiakas nimenomaan suojastaan luovu. Pankkisalaisuuden estämättä pankki voi turvata saatavansa ja käynnistää perintätoimet laissa säädettyssä järjestyksessä. Tällöinkin muutoin salassa pidettäviä tietoja voidaan käyttää vain toimenpiteen edellyttämässä laajuudessa.

Pankkisalaisuudella ei suojata rikollista tai muutoin säännösten vastaista toimintaa. Laki ehdotuksen mukaan omistusyhteisöllä, luottolaitoksella ja sen konsolidointiryhmään kuuluvalla rahoituslaitoksella on oikeus antaa salassa pidettäviä tietoja syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle, lähinnä poliisille, rikoksen selvittämiseksi sekä myös muulle viranomaiselle, muun muassa vero- ja tarkastusviranomaiselle, jolla on lain nojalla oikeus saada sellaisia tietoja.

Rikosten ja muun yhteiskunnan etujen vastaisen toiminnan tutkinnan tehostamiseksi valio-kunta ehdottaa pykälän 2 momentin säännöstä muutettavaksi siten, että tietojenanto-oikeus muutetaan tietojenantovelvollisuudeksi. Viranomaiselle on annettava pyydetty tiedot silloin, kun pyyntö perustuu lakiin. Pyynnössä on koh-tuullisella tarkkuudella yksilöitävä pyydetävät tiedot sekä rikos tai muu peruste. Tällöin voi-daan puolin ja toisin todeta lailliset perusteet. Luottolaitoslakiehdotuksessa ei ole viitattu ri-koksen rangaistusasteikkoon. Pakkokeinolaissa säädetään kotietsinnän edellytyksistä.

Pankeissa tapahtuneisiin tai pankkeihin koh-distuneisiin rikoksiin ja väärinkäytöksiin on syy-tä kiinnittää entistä enemmän huomiota ja saat-taa ne tutkintaan sekä oikeuskäsittelyyn. Kansa-laisten täytyy voida luottaa rahoitusjärjestel-mään, joka on olennainen osa jokapäiväistä talouselämää. Eduskunnan käsittelyssä on rikos-lain muutosehdotus, jonka mukaan virallisen syytteen alaiseksi tulee luottamusaseman väärin-käyttö, jos teko kohdistuu julkisen valvonnan alaiseen yhteisöön, säätiöön tai muuhun oikeus-henkilöön, siis esimerkiksi luottolaitokseen.

Tarkastus- ja valvontaviranomaiset voivat saada tehtävänsä hoitamiseksi luottolaitoksesta kaikki haluamansa tiedot, kuuluvatpa ne pank-kisalaisuuden tai pankin oman liikesalaisuuden piiriin. Havaintojensa perusteella viranomaisella on mahdollisuus ja velvollisuuskin tarpeen vaa-tiessa ryhtyä asianmukaisiin jatkotoimenpitei-siin. Nämäkään viranomaiset eivät saa ilmaista salassa pidettäviä tietoja ulkopuolisille muutoin kuin lain perusteella.

Julkisilla varoilla on jouduttu tukemaan pank-kitoimintaa massiivisesti. Valtion vakuusrahasto voi saada tuettavista pankeista kaikki mahdolli-set tiedot ja tehdä tai teettää niissä tarkastuksia. Pankkisalaisuuden ja pankin liikesalaisuuden pii-riin kuuluvia tietoja vakuusrahasto ei voi antaa julkisuuteen. Perusteltua on kuitenkin edellyttää, että julkisuuteen saadaan enemmän ja täsmälli-empää tietoa luottotappioista, joista pankkituen tarve aiheutuu. Valtion vakuusrahaston tuen eh-tona tulee olla, että pankin on annettava riittävän täsmälliset tiedot myös julkisuuteen saatettavaksi luottotappioista alakohtaisesti ja alueellisesti yk-sittäisiä asiakkaita mainitsematta. Tällöin ei ri-kota pankkisalaisuutta.

Valiokunta edellyttääkin, että valtion vakuusrahaston on asetettava pankki-tuen myöntämisperiaatteiden, muun muassa avoimuuden ja julkisuuden, to-

teuttamiseksi tuen myöntämisen ehdoksi, että pankin on annettava mahdollisim-man tarkat tiedot luottotappioista toimi-alakohtaisesti, alueellisesti ja pankki- tai pankkiryhmäkohtaisesti rikkomatta kui-tenkaan asiakkaan pankkisalaisuutta ja henkilön yksityisyyden suojaa sekä hait-taamatta elinkeinotoimintaa. Vastaavat tiedot tulee koota ja pitää julkisesti saata-villa jo tukea saaneistakin pankeista.

Liikesalaisuuden sisältöä ei ole lainsäädän-nössä määritelty. Luottolaitoksen liikesalaisuu-den piiriin voidaan lukea muun muassa liiketoiminnan kehittämistä ja organisointia, markki-nointia, varainhankintaa ja luottopolitiikkaa koskevat asiat, jotka eivät ole yleisesti tiedossa. Liikesalaisuuksien ei haluta joutuvan kilpailijoi-den haltuun. Luottotappioita, joista pankkituen tarve aiheutuu, ei voida pitää liikesalaisuuksina. Kaiken lisäksi luottotappiot suurelta osin tulevat julkisiksi konkurssissa ja yrityssaneerauksissa.

Kun valtion vakuusrahasto on asettanut tuen ehdoksi luottotappioiden jaotteleminen ja julkai-semisen, luottolaitos tukea vastaanottaessaan hyväksyy sen eikä julkaisemiseen ole estettä. Luottolaitosten tulee oma-aloitteistikin julkis-taa entistä yksityiskohtaisempia tietoja toimin-nastaan tyydyttämään julkista tiedon tarvetta.

Tässä yhteydessä voidaan myös todeta, että lain mukaan rahoitustarkastus antaa tarkemmat määräykset luottolaitoksen tilinpäätöksen laati-misesta. Määräyksillä voidaan lisätä tilinpäätök-sen ja toimintakertomuksen informaatioarvoa myös luottotappioita ja niistä johtuvaa pankki-tuen tarvetta koskevilta osin.

95 §: Pykälässä säädetään asiakkaiden tun-nistamisesta. Jos on todennäköistä, että asiakas toimii toisen henkilön lukuun, säännöksen mu-kaan tunnistaminen on pyrittävä ulottamaan myös tähän henkilöön.

Valiokunta ehdottaa säännöstä täsmennettä-väksi siten, että tunnistaminen on ulotettava kaikin käytettävissä olevin keinoin myös siihen henkilöön, jonka lukuun asiakas todennäköises-ti toimii. On yhteiskunnan edun mukaista, että myös bulvaanien välityksellä toimiva rikollisuus ehkäistään ja paljastetaan. Epäilyttävissä ta-pauksissa luottolaitoksen tulee menetellä, kuten 96 §:ssä säädetään.

96 §: Pykälässä säädetään luottolaitoksen huolellisuusveloitteesta asiakkaan käyttäessä luottolaitoksen palveluja sekä menettelystä epäiltäessä asiakkaan liiketoimen laillisuutta. Säännöksillä on tarkoitus ehkäistä rahanpesu.

Rikollisen toiminnan ehkäisyn tehostamiseksi säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että luottolaitoksen on epäilyttävissä tapauksissa kieltäydyttävä liiketoimesta ja rikosepäilystä on aina viipymättä ilmoitettava rahoitustarkastukselle. Liiketoimi voidaan kuitenkin suorittaa, jos siitä kieltäytyminen tai sen keskeyttäminen todennäköisesti vaikeuttaisi liiketoimen edunsaajan selville saamista. Asiasta on välittömästi ilmoitettava rahoitustarkastukselle.

Esitutkintalain mukaan poliisin tai muun esitutkintaviranomaisen on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muutoin on syytä epäillä, että rikos on tehty.

Tämän pykälän 4 momentin mukaan rahoitustarkastuksen on ilmoitettava esitutkintaviranomaiselle, jos se katsoo olevan perusteltua aihetta epäillä rikosta. Valiokunta ehdottaa säännöstä muutettavaksi siten, että ilmoituskynys ja esitutkintakynnys ovat yhdenmukaiset.

98 §: Valiokunta ehdottaa, että tähän luottolaitosrikosta koskevaan pykälään lisätään uusi 2 momentti, jonka mukaan luottolaitosrikoksesta on tuomittava säännöksessä mainittu luottolaitoksen luottamus- tai toimihenkilö luottolaitosta tai sen asiakasta koskevan väärän tai harhaanjohtavan tiedon antamisesta valvovalle viranomaiselle. Säännöksellä varmistetaan valvonnan luotettavuutta ja ehkäistään väärinkäytösten salilua.

103 §: Jotta tilinpäätöstä koskevia säännöksiä ei jouduttaisi soveltamaan kesken tilikauden, valiokunta ehdottaa voimaantulosäännöstä muutettavaksi siten, että näitä säännöksiä sovelletaan ensimmäisen kerran tilikauteen, joka alkaa 1.1.1994 tai sen jälkeen.

104 §: Pykälässä on siirtymäsäännös omien varojen vähimmäismäärästä. Hallituksen esityksen mukaan lain 13 §:ssä säädetty 30 miljoonan markan omien varojen vähimmäismäärä ei koske sellaista luottolaitosta, jolla jo tämän lain voimaan tullessa oli voimassa oleva toimilupa. Sen omien varojen määrä ei saa kuitenkaan alentua siitä, mitä se lain voimaan tullessa oli. Jos omien varojen määrä tästä alenee, 4 momentin mukaan rahoitustarkastuksen on asetettava luottolaitokselle määräaika, jonka kuluessa omien varojen määrän on saavutettava säädetty vähimmäismäärä, tai esitettävä valtiovarainministeriölle luottolaitoksen toimiluvan peruuttamista.

Toisen luottolaitosdirektiivin 10 artiklan 2 kohdassa on vastaavanlainen siirtymäsäännös. Direktiivin tämän artiklan mukautuksessa sano-

taan, että mainitun kohdan ilmaisu ”tätä direktiiviä täytäntöön pantaessa” korvataan ilmaisulla ”ETA-sopimuksen tullessa voimaan” ja ilmaisu ”kun tämä direktiivi on annettu tiedoksi” korvataan ilmaisulla ”kun ETA-sopimus on allekirjoitettu”. Luottolaitoslaki on tulossa voimaan ETA-sopimuksen kanssa samanaikaisesti. ETA-sopimus allekirjoitettiin 2.5.1992. Valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 momenttiin tehdään vastaavat muutokset. Muutos mahdollistaa ainakin sen, että valtion pääomasijoitusta vastaanottaneet pienet pankit voivat maksaa pääomasijoituksen pois ilman, että 3 momentin säännös tulee sovellettavaksi.

Jos luottolaitoksen omien varojen määrä alenee alle säädetyn määrän tai ei määräajassa täytä säädettyä vähimmäisvaatimusta, rahoitustarkastuksen on asetettava luottolaitokselle riittävän pitkä määräaika tässä pykälässä säädetyn tason saavuttamiseksi, mikäli luottolaitoksella on säädetty vakavaraisuus ja sillä on muutoin edellytykset elinkelpoiseen ja kannattavaan toimintaan.

105 §: Asiakasriskejä koskevaa 4 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi direktiivissä olevalla seitsemän miljoonan ecu-määrällä ja säännöksessä olevaa 43 miljoonan markkamäärää korotettavaksi 45 miljoonaan markkaan suunnilleen vastaamaan nykyistä ecu-kurssia.

109—111 §: Säännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että niissä säännellään joukkovelkakirjaa ja joukkovelkakirjalainaa.

Valiokunta vielä ehdottaa muutettavaksi 109 §:n 1 momenttia, joka koskee joukkovelkakirjalainan vakuuden ennalta hyväksymistä. Ehdotuksen mukaan luottolaitoksen on ennalta pyydettävä rahoitustarkastusta hyväksymään joukkovelkakirjan vakuuden laatu ja riittävyys ainoastaan silloin, kun luottolaitoksen liikkeesen laskeman pitkäaikaisen joukkovelkakirjalainan ehtoissa määrätään, että sen on annettava lainasta turvaava vakuus rahoitustarkastuksen haltuun.

Laki osuuspankkilain muuttamisesta

Lain 42 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti. Valiokunta ehdottaa, että 4 momentti muutetaan johtolauseessa 5 momentiksi, koska ennen tämän lain voimaantuloa on tulossa voimaan hallituksen esitykseen n:o 219 sisältyvä saman lain muutosehdotus, jossa myös ehdotetaan samaan pykälään uutta 4 momenttia.

Laki ulkomaalaisten yritystojen seurannasta annetun lain muuttamisesta

Yritystojen seurantalaki sekä luottolaitoslaki oli tarkoitus saattaa voimaan samaan aikaan. Yritystojen seurantalain 3 §:n 4 momentissa ehdotettiin, että seurannan kohteena ei pidetä luottolaitosta eikä rahoituslaitosta, kun rahoituslaitos on luottolaitoksen tytäryritys tai luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu omistusyhteisö, koska luottolaitoslakiin sisältyy omat omistajakontrollia koskevat säännöksensä.

Koska pankkien ulkomaalaisomistus haluttiin vapauttaa samanaikaisesti muiden yritysten kanssa ja koska ETA-sopimuksen voimaantulon viivästymisen johdosta myös luottolaitoslain voimaantulo on viivästynyt, luotto- ja rahoituslaitokset jätettiin yritystojen seurantalaisissa säädetyn seurannan kohteeksi.

Nyt valiokunta ehdottaa, että yritystojen seurantalain 3 §:n 4 momentti muutetaan alkupe räiseen hallituksen esityksen muotoon, eli tämän lain mukainen seuranta ei koske luotto- ja rahoituslaitoksia, vaan niihin sovelletaan luottolaitoslaisissa olevia omistajakontrollisäännöksiä.

Samasta syystä yritystojen seurantalain 8 §:stä ehdotetaan poistettaksi säännös, jonka mukaan yritystojen vahvistamista koskevat hakemukset käsittelee valtiovarainministeriö, jos kysymyksessä on liikepankki tai luottolaitos.

Laki markkinatuomioistuimesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitykseen n:o 39 perustuen on 1.1.1994 tulossa voimaan markkinatuomioistuimesta annetun lain 1 §:n muutos. Pykälässä viitataan talletuspankkien toiminnasta annettuun lakiin. Samaa aikaan on tulossa voimaan uusi laki luottolaitostoiminnasta ja talletuspankkien toiminnasta annettu laki kumotaan. Jotta ei syntyisi epäselvyyttä markkinatuomioistuimen toimivallasta käsitellä luottolaitoslaisilla sille käsiteltäviksi säädettyjä asioita, valiokunta ehdottaa markkinatuomioistuimesta annetun lain 1 §:ssä olevan viittauksen talletuspankkien toiminnasta annettuun lakiin muutettavaksi viittaukseksi luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin.

Samalla ja samasta syystä ehdotetaan muutettavaksi myös lain 6 c §:ssä oleva vastaavanlainen viittaus.

Pankkitarkastusviraston tehtävät siirtyivät rahoitustarkastukselle 1.10.1993 voimaan tullella rahoitustarkastuslailla. Valiokunta ehdottaa, että tässä yhteydessä myös markkinatuomioistuimesta annetussa laissa mainittu pankkitarkastusvirasto muutetaan rahoitustarkastukseksi.

Laki rahoitustarkastuslain muuttamisesta

Valiokunta ehdottaa, että rahoitustarkastuslakiin lisätään uusi 19 a §, joka koskee tietojenantovelvollisuutta luottotappioista, joista pankkituen tarve aiheutuu.

Eräänä pankkituen myöntämisperiaatteena on, että pankkituki on avointa ja julkista. Tämä periaate ei ole täysin toteutunut. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että rahoitustarkastuksen tulee koota luottotappiotiedot mahdollisimman yksilöidysti rikkomatta kuitenkaan pankkisalaisuutta. Tällaisten tietojen ei voida katsoa edes kuuluvan liikesalaisuuden piiriin, joten siltä osin julkaisemiseen ei ole estettä.

Tietojen tulee olla julkisesti kenen tahansa saatavilla. Rahoitustarkastuksen tulee myös aktiivisesti tiedottaa luottotappioista uusien tietojen kerryttyä, esimerkiksi pankkien kolmannesvuosikatsausten julkistamisen jälkeen, jolleivät pankit tee sitä itse yleistä etua tyydyttävällä tavalla. Niin yksityiskohtaisia tietoja ei kuitenkaan pidä saattaa julkisuuteen, että ne vahingoittavat elinkeinotoimintaa tai yksityisen henkilön suojaa.

Lakialoitteet

Valiokunta ehdottaa, että lakialoitteisiin sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

LA 29/1991 vp: Konserni, emoyritys ja tytäryritys määritellään kirjanpitolaissa. Pelkästään liikepankkien osalta ei ole aihetta poiketa yhdenmukaisesta määrittelystä.

LA 15/1992 vp: Euroopan yhteisössä on tuloa voimaan todennäköisesti vuoden 1995 alusta direktiivi, jonka mukaan talletukset turvataan 20 000 ecuun asti. Kansallisessa lainsäädännössä voidaan poiketa tuosta rajasta ylöspäin. Valiokunta katsoo, että tässä vaiheessa ei ole vielä tarpeen ottaa kantaa asiaan Suomen lainsäädännössä. Kaiken lisäksi valtio on taannut sen, että pankit selviytyvät sitoumuksistaan kaikissa oloissa.

LA 21: Valiokunnan saamien selvitysten mukaan lakialoitteessa ehdotettu julkinen luottotappiorekisteri ei ole luottotappioiden moninaisen aiheutumisen ja kirjaamiskäytännön vuoksi ehdotetulla tavalla sellaisenaan toteuttamiskelpoinen.

LA 32: Valiokunta ehdottaa lakialoitteen hyldettäväksi, koska siinä ehdotettu menettely ei ole enää toteuttamiskelpoinen. Valtion omistamat Suomen Säästöpankki Oy:n osakkeet on myyty neljälle pankille, joiden kesken Suomen Säästöpankki Oy:n liiketoiminta on jaettu.

LA 36: Valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi luottolaitoslakiin sisältyvät omistusrajoitussäännökset. Näin ollen valiokunta ei pidä aiheellisena lakialoitteessa kumottavaan talletuspankkilakiin ehdotettua muutosta.

Edellä olevan perusteella talousvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvät 1.—7. lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvina ja

että hyväksyttäisiin seuraavat uudet 8.—10. lakiehdotukset:

1.

Laki

luottolaitostoiminnasta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee liiketoimintaa, jossa ammattimaisesti hankitaan talletuksia tai muita takaisinmaksettavia varoja yleisöltä ja jossa näillä varoilla tarjotaan omaan lukuun luottoja ja muuta niihin verrattavaa rahoitusta joko suoraan tai samaan konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen välityksellä.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

2 §

Luottolaitos

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Talletuspankkeja ovat liikepankit, säästöpankit, säästöpankkiosakeyhtiöt, osuuspankit, osuustoiminnalliset osakeyhtiömuotoiset pankit ja Postipankki Oy.

3 ja 4 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

5 §

Konserni ja konsolidointiryhmä

Konsernilla, emoyrityksellä ja tytäryrityksellä

tarkoitetaan tässä laissa kirjanpitolaissa (655/73) tarkoitettua konsernia, emoyritystä ja tytäryritystä.

Konsolidointiryhmään luetaan luottolaitos, sen omistusyhteisö sekä luotto- tai rahoituslaitos, joka on luottolaitoksen tai sen omistusyhteisön (poist.) tytäryritys. Konsolidointiryhmään luetaan lisäksi luotto- tai rahoituslaitos, jolla on luottolaitoksen tai sen omistusyhteisön tai niiden tytäryrityksen kanssa yhteinen hallinto tai jota johdetaan luottolaitoksen, sen omistusyhteisön tai niiden tytäryrityksen kanssa yhteisesti.

Jos konsernia tai konsolidointiryhmää koskevia säännöksiä ei voida tai ei ole tarkoituksenmukaista noudattaa konsernin tai konsolidointiryhmän kokoonpanon tai muun erityisen syyn takia, luottolaitos tai sen omistusyhteisö voi poiketa niistä rahoitustarkastuksen kussakin yksittäistapauksessa antaman päätöksen mukaisesti.

6 §

Sovellettava muu lainsäädäntö

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Talletuspankkiin sovelletaan lisäksi liikepankkilakia (1269/90), säästöpankkilakia (1270/90), säästöpankin muuttamisesta osakeyhtiömuotoiseksi pankiksi annettua lakia (972/92), osuuspankkilakia (1271/90) tai Postipankki Oy:stä annettua lakia (972/87).

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

7 ja 8 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

9 §

Valvonta

Tämän lain ja viranomaisten sen nojalla antamien määräysten noudattamista valvoo *rahoitustarkastuslaissa (503/93) tarkoitettu rahoitustarkastus*. Säästöpankkeja valvoo lisäksi säästöpankkitarkastus ja osuuspankkeja osuuspankkitarkastus.

2 luku

Luottolaitoksen perustaminen ja omistaminen

10 §

Toimilupa

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Luottolaitoksen toimilupahakemuksesta on pyydetty *rahoitustarkastuksen* lausunto. Talletuspankin toimilupaa koskevasta hakemuksesta on lisäksi pyydetty sen vakuusrahaston lausunto, johon talletuspankki tulee kuulumaan.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

11 §

Toimiluvan myöntäminen

Luottolaitokselle on myönnettävä toimilupa, jos omistajien ja hallintohenkilöiden luotettavuudesta ja sopivuudesta saadun selvityksen sekä muun selvityksen perusteella voidaan varmistua, että luottolaitosta tullaan johtamaan ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

12 §

Toimiluvan peruuttaminen tai toiminnan rajoittaminen

Valtiovarainministeriö voi *rahoitustarkastuksen* esityksestä peruuttaa luottolaitoksen toimiluvan, jos:

(1—5 kohta kuten hallituksen esityksessä)

Valtiovarainministeriö voi *rahoitustarkastuksen* esityksestä rajoittaa määräajaksi luottolaitoksen toimiluvan mukaista toimintaa, jos luottolaitoksen hoidossa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja jos on ilmeistä, että se

voi vakavasti vahingoittaa rahoitusmarkkinoiden vakautta tai velkojien etua.

13 §

Perustamispääoma

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Luottolaitoksen 73—75 §:n mukaisten omien varojen tulee aina olla vähintään perustamispääoman suuruiset.

Jos luottolaitoksen omat varat eivät enää täytä 2 momentin mukaista vaatimusta, *rahoitustarkastuksen* on asetettava määräaika, jonka kuluessa luottolaitoksen on täytettävä omia varoja koskeva vähimmäisvaatimus, tai *rahoitustarkastuksen* on esitettävä valtiovarainministeriölle luottolaitoksen toimiluvan peruuttamista.

14 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

15 §

Luottolaitoksen ja vakuutusyhtiön johdon erillisyyks

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Enemmistön luottolaitoksen hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä on oltava henkilöitä, jotka eivät ole 1 momentissa tarkoitetun vakuutusyhtiön hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai varatoimitusjohtajana, jollei *rahoitustarkastus* myönnä tästä poikkeusta.

16 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

17 §

Rahoitustarkastukselle toimitettavat tiedot

Luottolaitos ei saa aloittaa toimintaansa ennen kuin se on saanut toimiluvan ja toimittanut *rahoitustarkastukselle*:

(1—4 kohta kuten hallituksen esityksessä)

Jos 1 momentissa mainituissa tiedoissa tapahtuu muutos, se on viipymättä ilmoitettava *rahoitustarkastukselle*.

18 §

Osakkeiden ja osuukien omistuksesta ilmoittaminen

Jos jonkun tarkoituksena on hankkia suoraan tai välillisesti luottolaitoksesta osuus, joka on

vähintään 10 prosenttia sen osake- tai osuuspääomasta tai joka tuottaa vähintään 10 prosenttia sen osakkeiden tai osuuksien äänivallasta taikka joka muutoin oikeuttaa käyttämään siihen rinnastuvaa vaikutusvaltaa luottolaitoksen hallinnossa, on hankinnasta ilmoitettava etukäteen *rahoitustarkastukselle*.

Jos 1 momentissa tarkoitettua osuutta lisätään siten, että se kasvaa vähintään 20, 33 tai 50 prosenttiin osake- tai osuuspääomasta tai tuottaa vähintään samansuuruisen äänioikeuden tai että luottolaitoksesta tulee tytäryritys, on myös tästä hankinnasta etukäteen ilmoitettava *rahoitustarkastukselle*.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Luottolaitoksen on ilmoitettava *rahoitustarkastukselle* vähintään kerran vuodessa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen osuuksien omistajat ja omistusten suuruus sekä välittömästi ilmoitettava sen tietoon tulleet osuuksien omistuksessa tapahtuneet muutokset.

(5 mom. kuten hallituksen esityksessä)

19 §

Hankinnan vastustaminen

Rahoitustarkastus voi kolmen kuukauden kuluessa 18 §:ssä tarkoitettun ilmoituksen vastaanottamisesta vastustaa osuuden hankintaa, jos omistajien luotettavuudesta ja sopivuudesta saadun selvityksen perusteella tai muuten on todennäköistä, että osuuden omistus häiritsee luottolaitoksen varovaisten ja terveiden liikeperiaatteiden mukaista toimintaa.

Jos osuuden hankinta jätetään ilmoittamatta tai jos osuus on hankittu *rahoitustarkastuksen* vastustuksesta huolimatta taikka jos osuuden hankinnan jälkeen *rahoitustarkastus* havaitsee osuuden omistuksen vaarantavan luottolaitoksen 1 momentin mukaista liiketoimintaa, voi *rahoitustarkastus* kieltää osuuden omistajan äänivallan käyttämisen.

3 luku

Luottolaitoksen toiminta

20 §

Liiketoiminnan ala

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Luottolaitoksen toimintaa on:

(1—7 kohta kuten hallituksen esityksessä)

8) notariaattitoiminta *rahoitustarkastuksen* määrittämissä rajoissa;

(9—13 kohta kuten hallituksen esityksessä)

21 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

22 §

Kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen omistamista koskeva rajoitus

Luottolaitos yksin tai se ja sen tytäryritykset ja 5 §:n 2 momentissa tarkoitettut luotto- ja rahoituslaitokset yhdessä saavat sijoittaa muihin kuin rahoitustoiminnan yhteydessä vuokrattaviin kiinteistöihin ja kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin enintään määrän, joka on 13 prosenttia luottolaitoksen osalta sen taseen loppusummasta tai luottolaitoksen ja sen tytäryrityksen ja 5 §:n 2 momentissa tarkoitettun luotto- tai rahoituslaitoksen osalta konsolidointiryhmän yhteenlasketun taseen loppusummasta, jollei *rahoitustarkastus* erityisestä syystä myönnä lupaa suurempaan määrään.

(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

23 §

Väliaikainen omistus

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Luottolaitoksen tai sen tytäryrityksen taikka 5 §:n 2 momentissa tarkoitettun luotto- tai rahoituslaitoksen on luovuttava 1 momentin nojalla hankitusta omaisuudesta niin pian kuin se tapioita on mahdollista ja viimeistään viiden vuoden kuluttua siitä, kun 1 momentissa tarkoitettu hankinta on tapahtunut, jollei *rahoitustarkastus* erityisestä syystä myönnä määräaikaan pidentymistä.

Rahoitustarkastus antaa määräykset luottolaitoksen tai sen tytäryrityksen taikka 5 §:n 2 momentissa tarkoitettun luotto- tai rahoituslaitoksen omistukseen väliaikaisesti siirtyneen omaisuuden ilmoittamisesta *rahoitustarkastukselle*.

24 ja 25 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

26 §

Sivukonttorin perustaminen Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon

Luottolaitoksen, joka aikoo perustaa sivukonttorin muuhun Euroopan talousalueeseen

kuuluvaan valtioon, on ilmoitettava siitä etukäteen *rahoitustarkastukselle*. Ilmoitukseen on liitettävä tiedot harjoitettavaksi aiotusta toiminnasta sekä sivukonttorin hallintoon liittyvät tiedot.

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava sivukonttorin perustamisesta asianomaisen valtion vastaavalle valvontaviranomaiselle ja liitettävä ilmoitukseen tiedot luottolaitoksen omien varojen määrästä, vakavaraisuussuhteesta, tallettajien suojana olevasta vakuusjärjestelmästä sekä muut tiedot, jotka ovat tarpeen sivukonttorin toiminnan aloittamiseksi.

Rahoitustarkastuksen on kolmen kuukauden kuluessa luottolaitoksen 1 momentin mukaisen ilmoituksen saamisesta kieltäydyttävä 2 momentissa tarkoitettua ilmoituksen tekemisestä, jos se havaitsee, että luottolaitoksen taloudellinen tilanne ja hallinto eivät täytä luottolaitokselle tässä laissa säädettyjä vaatimuksia. Sivukonttoria ei voida perustaa, jos *rahoitustarkastus* on kieltäytynyt tekemästä ilmoitusta.

27 §

Sivukonttorin perustaminen valtioon, joka ei kuulu Euroopan talousalueeseen

Luottolaitoksen, joka aikoo perustaa sivukonttorin muuhun kuin 26 §:ssä tarkoitettuun valtioon, on haettava lupa sivukonttorin perustamiseen valtiovarainministeriöltä. Lupa on myönnettävä, jos sivukonttorin valvonta on riittävällä tavalla järjestettävissä. Lupahakemuksesta on pyydettyä Suomen Pankin ja *rahoitustarkastuksen* lausunnot. Valtiovarainministeriö voi antaa määräyksiä ulkomaille perustettavan sivukonttorin perustamisesta ja valvonnan toteuttamisesta.

28 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

29 §

Palveluiden tarjoaminen

Luottolaitoksen, joka aikoo tarjota 20 §:ssä tarkoitettuja palveluita jonkun muun valtion alueella perustamatta sivukonttoria, on ilmoitettava etukäteen *rahoitustarkastukselle*, mitä palveluita se tulee tarjoamaan.

Rahoitustarkastuksen on kuukauden kuluessa 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen vastaanottamisesta toimitettava tieto asiasta Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomaiselle sekä liitettävä mukaan oma ilmoitus-

sensa siitä, kattaako luottolaitoksen toimilupa Suomessa nuo palvelut.

4 luku

Tilinpäätös ja tilintarkastus

30 §

Tilinpäätöstä koskevien säännösten soveltamisala

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Rahoitustarkastus antaa tarkemmat määräykset luottolaitoksen tilinpäätöksen laatimisesta.

Mitä 30—37 §:ssä säädetään luottolaitoksesta, sovelletaan vastaavasti omistusyhteisöön sekä sellaiseen rahoituslaitokseen, joka on luottolaitoksen tai omistusyhteisön tytäryritys.

31 §

Tilinpäätös

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Tilinpäätökseen on sisällytettävä tuloslaskelma ja tase viimeistä edelliseltä tilikaudelta. Tuloslaskelman ja taseen liitteenä on ilmoitettava *rahoitustarkastuksen* määräämät tiedot. Jos tilikauden aikana tuloslaskelman tai taseen eritteilyä on muutettu, on aikaisempaan tilinpäätökseen sisältyviä tietoja mahdollisuuksien mukaan oikaistava niin, että niitä voidaan verrata myöhempään tilinpäätökseen.

(4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

32 ja 33 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

34 §

Omaisuuksien arvostus

Tilinpäätökseen merkitään:

1) luotot ja muut sellaiset saamiset nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon; (2 ja 3 kohta kuten hallituksen esityksessä)

Rahoitustarkastus voi antaa määräyksiä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen, helposti markkinoitavien arvopapereiden sekä johdannaissopimusten merkitsemisestä taseeseen hankintamenoa suurempaan todennäköiseen arvoon.

Ulkomaan rahan määräinen omaisuus samoin kuin ulkomaanrahan määräiset velat ja muut sitoumukset muutetaan Suomen rahaksi Suomen Pankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan kurssiin. *Rahoitustarkastus* voi antaa mää-

räyksiä käyttöomaisuuden merkitsemisestä tilinpäätökseen hankintahetken Suomen Pankin no-teeraamaan kurssiin.

35 §

Tase

Taseeseen on riittävästi eriteltyinä merkittävä *rahoitustarkastuksen* tarkemmin määräämällä tavalla omina erinään vastaaviin rahat ja saamiset keskuspankeilta, luotot, yleiseen liikkeeseen lasketut saamistodistukset, osakkeet ja osuudet, pitkävaikutteisten aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenojen poistamaton osa, maksetut ennakot ja siirtosaamiset, osake-, sijoitusosuus- ja kantarahastoantisaamiset sekä muu omaisuus. Vastattaviin on merkittävä velat luottolaitoksille ja yleisölle, luottolaitoksen itsensä yleiseen liikkeeseen laskemat saamistodistukset, saadut ennakot ja siirtovelat, velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla, sekä muut velat samoin kuin varaukset, osake-, osuus- tai peruspääoma, sijoitusosuuspääoma tai kantarahasto, vararahasto, arvonorotusrahasto sekä edellisten tilikausien voitto tai tappio. Tilikauden voitto ilmoitetaan erikseen oman pääoman lisäyksenä ja tappio sen vähennyksenä. (2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

36 §

Sidottu ja vapaa oma pääoma

Luottolaitoksen oma pääoma on taseessa jaoteltava sidottuun omaan pääomaan ja vapaaseen omaan pääomaan. Sidottua omaa pääomaa ovat osake-, osuus- tai peruspääoma, lisäosuuspääoma, sijoitusosuuspääoma tai kantarahasto, vararahasto ja arvonorotusrahasto. Luottolaitoksen sidottua omaa pääomaa on lisäksi pääomasi-joitus, joka täyttää seuraavat edellytykset:

(1 kohta kuten hallituksen esityksessä)
2) sijoitus saadaan maksaa takaisin vain *rahoitustarkastuksen* luvalla ja edellyttäen, että luottolaitoksen, tai luottolaitoksen ja sen konsolidointiryhmän, vakavaraisuus ei laske alle 79 §:ssä säädetyn rajan;

(3 ja 4 kohta kuten hallituksen esityksessä)

(2—5 mom. kuten hallituksen esityksessä)

37 §

Tuloslaskelma

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Tuloslaskelmaan on *rahoitustarkastuksen* tar-

kemmin määräämällä tavalla erikseen merkittävä tuotot ja kulut riittävästi eriteltyinä. Siihen on merkittävä omina erinään korkotuotot ja korkokulut, osinkotuotot, palkkiotuotot ja palkkiokulut, arvopaperitoiminnan kate, valuuttatoiminnan kate, hallintokulut, toiminnan muut tuotot ja kulut, saamisten ja muiden kuin luovutettavaksi tarkoitettujen arvopapereiden arvonalen-nukset, poistot rakennuksista, koneista ja kalus-tosta sekä muista pitkävaikutteisista menoista samoin kuin varausten muutos ja välittömät verot. Satunnaiset tuotot ja kulut on ilmoitettava erikseen tuloslaskelmassa.

38 §

Konsernitilinpäätös

Omistusyhteisön sekä luottolaitoksen, joka on konsernin emoyritys, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös niin kuin kirjanpitolaissa ja tässä luvussa säädetään ja niin kuin *rahoitustarkastus* tarkemmin määrää.

Sellaisten tytäryritysten tiedot, jotka eivät ole luotto- tai rahoituslaitoksia, yhdistellään konsernitilinpäätökseen *rahoitustarkastuksen* määräämällä tavalla.

(3—6 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Jollei konsernitilinpäätöstä koskevia säännöksiä konsernin kokoonpanon vuoksi tai muusta erityisestä syystä voida konsernitilinpäätöstä laadittaessa noudattaa, saadaan niistä poiketa *rahoitustarkastuksen* kussakin yksittäistapaauksessa antaman päätöksen mukaisesti. Poikkeamisesta on tehtävä selko konsernitilinpäätöksessä.

39 §

Lausunnon pyytäminen kirjanpitolautakunnalta

Rahoitustarkastuksen on pyydettävä kirjanpitolautakunnalta lausunto ennen edellä tässä luvussa tarkoitettujen määräysten antamista.

40 ja 41 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

42 §

Tilintarkastajan kelpoisuus

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Vähintään yhden tilintarkastajan ja varatilintarkastajan on oltava Keskuskauppakamarin

hyväksymä tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Jos tilintarkastajaksi on valittu Keskuskaupakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö, tämän on ilmoitettava luottolaitokselle, kenellä on päävastuu tilintarkastuksen toimittamisesta. Päävastuullisella tilintarkastajalla on oltava vähintään sama kelpoisuus kuin tilintarkastusyhteisöllä. *Tilintarkastajana, varatilintarkastajana tai tilintarkastusyhteisönä voi olla rahoitustarkastuksen luvalla myös kaupakamarin hyväksymä tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö.*

43 §

Tilintarkastajan esteellisyys

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Tilintarkastajan on ilmoitettava *rahoitustarkastukselle* 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua yhteisöltä saamastaan luotosta, sen hänen hyväkseen antamasta takauksesta tai muusta vastuusitoumuksesta, vakuudesta taikka näitä vastaavasta etuudesta.

44 §

Rahoitustarkastuksen määräämät tilintarkastajat

Rahoitustarkastuksen on määrättävä luottolaitokselle kelpoisuusehdot täyttävä tilintarkastaja, jos:

(1—4 kohta kuten hallituksen esityksessä)

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Rahoitustarkastus antaa luottolaitokselle osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:n 3 momentissa ja 14 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun määräyksen.

Rahoitustarkastus voi kesken toimikauden erottaa määräämänsä tilintarkastajan toimestaan.

45—49 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

5 luku

Talletuspankkeja koskevat säännökset

50 §

Talletus

Talletuksella tarkoitetaan tässä laissa yleisöltä vastaanotettuja takaisinmaksettavia varoja, jotka on vastaanotettu *rahoitustarkastuksen* hyväksymät yleiset ehdot täyttävälle tilille.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

51—53 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

54 § (uusi)

Kuittaus

Talletuspankki ei saa vastasaatavallaan kuitata sellaisia yksityishenkilön tilillä olevia tai hänelle maksettavaksi osoitettuja varoja, joita ei lain mukaan saa ulosmitata. Pankin on ennen kuittaus- ta selvitettävä varojen ulosmittauskelpoisuus. Kuittausvaatimuksesta on ilmoitettava tilinomistajalle. Tämän momentin vastainen kuittaus on mitätön.

Jos varojen ulosmittauskelpoisuuden selvittäminen ei ole mahdollista ilman kohtuutonta väkijä, pankki saa kuitenkin vaatia kuittaus- ta, jos se ilmoittaa tilinomistajalle kuittausvaatimuksen yhteydessä kirjallisesti 1 momentissa säädetystä kuittausoikeuden rajoituksesta sekä tässä momentissa säädetystä kuittauksen peruuntumisesta. Kuittaus peruuntuu, jos tilinomistaja 14 päivän kuluessa kuittausvaatimuksesta tiedon saatuaan esittää selvityksen siitä, etteivät varat ole ulosmittauskelpoisia. Jollei kuittausvaatimuksen tiedoksisaamisen ajankohdasta voida esittää muuta selvitystä, vaatimuksen katsotaan tulleen tilinomistajan tietoon seitsemäntenä päivänä vaatimusta koskevan ilmoituksen lähettämisestä. Jos tilinomistajalle ei anneta tässä momentissa säädettyjä tietoja, kuittaus on mitätön.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske tilinomistajan nimenomaiseen valtuutukseen perustuvia veloituksia tilillä olevista varoista. Tällaisen valtuutuksen tilinomistaja voi peruuttaa milloin tahansa. Muu sopimus, jolla vähennetään tilinomistajalle tämän pykälän mukaan kuuluvia oikeuksia, on mitätön.

6 luku

Vakuusrahasto

55 § (54 §)

Vakuusrahaston jäsenyys

(1 mom. kuten hallituksen esityksen 1 mom.)

Liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahaston sijasta voi säästöpankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki tai säästöpankkien keskusrahallaitoksen omistama taikka sen ja säästöpankkien yhdessä omistama liikepankki kuulua säästöpankkien vakuusrahastoon ja osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liike-

pankki tai osuuspankkien keskusrahallaitoksen omistama taikka sen ja osuuspankkien yhdessä omistama liikepankki osuuspankkien vakuusrahastoon.

56 § (55 §)

(Kuten hallituksen esityksessä)

57 § (56 §)

Vakuusrahaston hallinto

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Jos vakuusrahastolle on myönnetty tukilainaa valtion vakuusrahastosta annetun lain (379/92) nojalla tai jos vakuusrahaston ottamalle lainalle on myönnetty valtion tai valtion vakuusrahaston takaus, valtion vakuusrahaston hallintoneuvostolla on oikeus nimetä valtuuskuntaan ja hallitukseen valtion vakuusrahastoa edustava lisäjäsen.

58 § (57 §)

Vakuusrahaston kannatusmaksu

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksen 1 ja 2 mom.)

Kannatusmaksun suuruus on rahoitustarkastuksen hyväksyttävä. Rahoitustarkastus voi velvoittaa korottamaan kannatusmaksua, jos se katsoo, ettei valtuuskunnan määräämä kannatusmaksu ole riittävä turvaamaan tallettajien saamia ja vakuusrahaston muita velvoitteita.

Vakuusrahaston hallitus voi rahoitustarkastuksen hyväksymin perustein vapauttaa talletuspankin määrääjäksi suorittamasta kannatusmaksua.

59—61 § (58—60 §)

(Kuten hallituksen esityksessä)

62 § (61 §)

Lainojen myöntäminen

Vakuusrahaston varoista voidaan antaa avustulainoja tai avustuksia rahastoon kuuluvalla talletuspankille, joka on joutunut sellaisiin taloudellisiin vaikeuksiin, että avustulainan tai avustuksen myöntäminen on sen toiminnan turvaamiseksi tarpeellista. Vakuusrahasto voi antaa myös takauksia vakuusrahastoon kuuluvan talletuspankin ottamille lainoille. Vakuusrahasto voi rahoitustarkastuksen luvalla tehdä pankkiin myös 36 §:n mukaisen pääomasijoituksen. Jos vakuusrahastolla on tukilaina valtion vakuusrahastosta annetun lain nojalla tai jos vakuusrahaston ottamalla lainalla on valtion tai valtion va-

kuusrahaston takaus, voidaan avustulainoja, avustuksia tai takauksia antaa sekä pääomasijoituksia tehdä vain valtion vakuusrahaston hyväksymisissä rajoissa.

Vakuusrahasto voi päättää rahaston varojen luovuttamisesta valtion vakuusrahastolle käytettäväksi vakuusrahastoon kuuluvan pankin valtion vakuusrahastosta annetun lain (379/92) 1 §:n mukaisiin tukitoimiin.

(3 mom. kuten hallituksen esityksen 2 mom.)

Jos vakuusrahastolle on myönnetty 57 §:n 2 momentissa tarkoitettua tukilainaa, avustulainan tai avustuksen myöntämiseen pankille näistä lainavaroista on saatava valtion vakuusrahaston johtokunnan suostumus.

63 § (62 §)

Avustulainan takaisin perimisestä luopuminen

Vakuusrahaston valtuuskunnalla on hallituksen esityksestä oikeus kokonaan tai osittain luopua avustulainan takaisin perimisestä, jos takaisin periminen on kohtuutonta avustulainan saaneelle talletuspankille. Jos vakuusrahastolle on myönnetty 57 §:n 2 momentissa tarkoitettua tukilainaa, luopumiseen on saatava valtion vakuusrahaston johtokunnan suostumus.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

64 § (63 §)

(Kuten hallituksen esityksessä)

65 § (64 §)

Vakuusrahaston varojen sijoittaminen

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Rahaston varoja saadaan sijoittaa kiinteistöihin ja kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksi enintään 25 prosenttia rahaston taseen loppusummasta, jollei rahoitustarkastus erityisestä syystä myönnä lupaa suurempaan määrään.

7 luku

Maksuvalmius ja kassavaranto

66 § (65 §)

Maksuvalmius

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä luottolaitoksen maksuvalmiuden turvaamisesta.

67 § (66 §)

Kassavaranto

(1 mom. poist.)

Maksuvalmiutensa tukena talletuspankillä on oltava kassavaranto, joka on vähintään 10 prosenttia talletuspankin kaikista veloista, lukuun ottamatta sellaisia velkoja, jotka pankki on saanut Suomen valtion määrättyyn tarkoitukseen antamista varoista, sekä pankin velkoja Suomen Pankille ja keskusrahallaitoksena toimivalle liikepankilleen.

Talletuspankin kassavarantoon luetaan:

(1 ja 2 kohta kuten hallituksen esityksen 3 momentin 1 ja 2 kohta)

3) kuukauden kuluessa erääntyvät saamiset kotimaisilta ja niihin rinnastuvilta ulkomaisilta luottolaitoksilta nettomääräisinä; säästö- ja osuuspankkien kuukauden kuluessa erääntyvät saamiset keskusrahallaitoksena toimivalta liikepankilla voidaan kuitenkin lukea kassavarantoon 1 momentin mukaista suhdelukua laskettaessa bruttomääräisenä; sekä

4) helposti markkinoitavat saamistodisteet *rahoitustarkastuksen* määräysten mukaisesti.

Edellä 2 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuihin saamisiin ja saamistodisteisiin ei lueta saamia ja saamistodisteita sellaisilta luotto- tai rahoituslaitoksilta, jotka kuuluvat talletuspankin kanssa samaan konsolidointiryhmään.

8 luku

Riskien hallinta

68 § (67 §)

(Kuten hallituksen esityksessä)

69 § (68 §)

Asiakasriskien ilmoittaminen

Luottolaitoksen on ilmoitettava suuret asiakasriskit *rahoitustarkastukselle* vähintään neljä kertaa vuodessa.

Luottolaitoksen asiakasriskillä tarkoitetaan tässä laissa samaan henkilöön tai yhteisöön ja tällaisen henkilön tai yhteisön kanssa olennaisessa taloudellisessa etuysteydessä olevaan henkilöön tai yhteisöön kohdistuvien 76 §:ssä tarkoitettujen saamisten ja sijoitusten sekä 77 §:ssä tarkoitettujen taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärää.

Suurella asiakasriskillä tarkoitetaan tässä laissa asiakasriskiä, jonka määrä on vähintään 10 prosenttia luottolaitoksen 72 §:n 2 momentissa tarkoitetuista omista varoista.

Rahoitustarkastus antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä ja 71 §:ssä tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta *rahoitustarkastukselle* ja 70 ja 71 §:ssä tarkoitettujen suhdelukujen laske- misesta.

70 § (69 §)

Asiakasriskejä koskevat rajoitukset

Asiakasriski ei saa nousta sellaiseen määrään, joka ylittää 25 prosenttia tai, jos 69 §:n 2 momentissa tarkoitettu asiakasyhteisö on luottolaitoksen (poist.) emo- tai tytäryritys taikka emoyrityksen tytäryritys, 20 prosenttia luottolaitoksen omista varoista.

(2—4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Asiakasriskeihin saadaan jättää lukematta 1 ja 2 momentin säännöksiä sovellettaessa:

1) 76 §:n I ryhmään luettavat erät;

2) 76 §:n II ryhmän 1 kohtaan luettavat sellaiset erät, joiden jäljellä oleva juoksuaika on enintään yksi vuosi;

3) 76 §:n II ryhmän 2 kohtaan luettavat erät; sekä

4) muut *rahoitustarkastuksen* hyväksymät erät.

Rahoitustarkastus voi myöntää poikkeuksen 1 ja 2 momentin säännöksistä määrääjäksi, jos mainituissa momentteissa tarkoitettujen suhdelukujen ylitys aiheutuu luottolaitosten tai luottolaitoksen asiakasyritysten sulautumisesta johtuvista luottolaitoksesta riippumattomista syistä.

71 § (70 §)

Konsolidointiryhmän asiakasriskit

Omistusyhteisön sekä luottolaitoksen, joka on konsernin emoyritys taikka luottolaitos, jolla on 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu määräysvalta toiseen luotto- tai rahoituslaitokseen, on ilmoitettava konsolidointiryhmän suuret asiakasriskit niin kuin 69 §:ssä säädetään.

Konsolidointiryhmän asiakasriskien suhteesta konsolidointiryhmän omiin varoihin on vastaavasti voimassa, mitä 70 §:ssä säädetään.

9 luku

Luottolaitoksen vakavaraisuus

72 § (71 §)

Vakavaraisuussuhde

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Luottolaitoksen omiin varoihin luetaan 73 ja 74 §:n mukaiset luottolaitoksen ensisijaiset ja toissijaiset omat varat vähennettynä 75 §:n mukaisilla vähennyserillä.

73 § (72 §)

Ensisijaiset omat varat

Luottolaitoksen omiin varoihin luetaan 72 §:ssä tarkoitettua suhdetta laskettaessa (ensisijaiset omat varat):

(1—7 kohta kuten hallituksen esityksessä)

8) muut rahoitustarkastuksen hyväksymät 1—7 kohdassa mainittuihin eriin rinnastettavat erät.

Ensisijaisiin omiin varoihin voidaan lisäksi lukea tilikauden aikana kertynyt voitto rahoitustarkastuksen määräämällä tavalla.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

74 § (73 §)

Toissijaiset omat varat

Luottolaitoksen omiin varoihin luetaan 72 §:ssä tarkoitettua suhdetta laskettaessa myös (toissijaiset omat varat):

(1 kohta kuten hallituksen esityksessä)

2) rahoitustarkastuksen määräämin ehdoin luottolaitoksen liikkeeseen laskemat sellaiset sitoumukset, joilla on huonompi etuoikeus kuin luottolaitoksen muilla sitoumuksilla;

(3 kohta kuten hallituksen esityksessä)

4) muut rahoitustarkastuksen hyväksymät 1—3 kohdassa mainittuihin eriin rinnastettavat erät.

Toissijaisten omien varojen yhteismäärästä otetaan huomioon 72 §:ssä tarkoitettua suhdetta laskettaessa enintään ensisijaisten omien varojen suuruinen määrä. Toissijaisia omia varoja laskettaessa 1 momentin 2 ja 3 kohdan erien yhteismäärästä saadaan kuitenkin ottaa huomioon enintään puolet ensisijaisten omien varojen määrästä.

75 § (74 §)

Vähennyserät

Luottolaitoksen ensisijaisten omien varojen määrästä vähennetään 72 §:ssä tarkoitettua suhdetta laskettaessa luottolaitoksen omistamat omat osakkeet, osuudet tai kantarahastotodistukset, pitkävaikutteisten aineettomien hyödykkeiden hankintamenojen poistamaton osa sekä edellisten tilikausien ja tilikauden tappiot.

Luottolaitoksen ensisijaisten ja toissijaisten omien varojen yhteismäärästä vähennetään 72 §:ssä tarkoitettua suhdetta laskettaessa:

(1—3 kohta kuten hallituksen esityksessä)

Rahoitustarkastuksen luvalla 2 momentin 1 ja 3 kohdan mukaiset vähennykset voidaan jättää tekemättä, kun toisen luotto- tai rahoituslaitoksen taikka vakuutustoimintaa harjoittavan yhteisön osakkeiden tai osuuksien omistaminen niiden liiketoiminnan tervehdyttämisen yhteydessä on välttämätöntä.

76 § (75 §)

Saamisten ja sijoitusten riskiryhmittely

Luottolaitoksen saamiset ja sijoitukset ryhmitellään 72 §:ssä tarkoitettua suhdetta laskettaessa seuraavasti:

I ryhmä

(1 ja 2 kohta kuten hallituksen esityksessä)

3) saamiset suomalaiselta kunnalta, kuntayhtymältä, seurakunnalta ja Ahvenanmaan maakunnalta sekä näiden takaamat saamiset;

(4—7 kohta kuten hallituksen esityksessä)

II ryhmä

(1 ja 2 kohta kuten hallituksen esityksessä)

3) saamiset suomalaisiin kuntiin, kuntayhtymiin ja seurakuntiin rinnastuvilta ulkomaisilta julkisyhteisöiltä, näiden takaamat saamiset samoin kuin saamiset, joiden vakuutena on suomalaisten kuntien, kuntayhtymien ja seurakuntien sekä Ahvenanmaan maakunnan sekä niihin rinnastuvien ulkomaisten julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemia arvopapereita;

4) saamiset rahoitustarkastuksen hyväksymiltä kansainvälisiltä kehityspankeilta sekä näiden takaamat saamiset samoin kuin saamiset, joiden vakuutena on näiden kehityspankkien liikkeeseen laskemia arvopapereita;

(5 ja 6 kohta kuten hallituksen esityksessä)

III ryhmä

1) luotot, joiden *rahoitustarkastuksen* hyväksymänä täytenä vakuutena on luotonsaajan omassa käytössä olevaan, vuokralle antamaan tai omaan käyttöön taikka vuokralle annettavaksi tarkoitettuun asuinkiinteistöön vahvistettu kiinnitys tai tällaisessa käytössä olevan taikka käytettäväksi tarkoitettun asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet; sekä

(2 kohta kuten hallituksen esityksessä)

IV ryhmä

(1 ja 2 kohta kuten hallituksen esityksessä)

3) osakkeet ja osuudet, lukuun ottamatta 75 §:ssä tarkoitetuista ensisijaisista sekä ensisijaisten ja toissijaisten omien varojen yhteismäärästä vähennettäviä osakkeita ja osuuksia;

4) saamiset, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla saamisilla, lukuun ottamatta 75 §:ssä tarkoitettuja ensisijaisten ja toissijaisten omien varojen yhteismäärästä vähennettäviä etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevia saamia;

(5 ja 6 kohta kuten hallituksen esityksessä)

Rahoitustarkastus antaa tarkemmat määräykset tässä pykälässä tarkoitettujen vakuuksien arvostamisesta.

77 § (76 §)

Taseen ulkopuoliset erät

Luottolaitoksen antamat takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset painotetaan 72 §:ssä tarkoitettua suhdetta laskettaessa niihin sisältyvän luottoriskin mukaan *rahoitustarkastuksen* määräämällä tavalla. Näin painotetut erät luetaan sitoumuksen vastapuolen mukaan 76 §:n mukaisiin ryhmiin.

78 § (77 §)

Luottolaitoksen omien varojen vähimmäismäärä

Luottolaitoksen omien varojen on oltava vähintään kahdeksan prosenttia 76 §:n II—IV ryhmään luettavien saamisten ja sijoitusten sekä taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärästä laskettuna siten, että II ryhmään luettavista eristä otetaan huomioon 20 prosenttia, III ryhmään luettavista eristä 50 prosenttia ja IV ryhmään luettavista eristä 100 prosenttia näiden erien kirjanpitoarvosta tai 77 §:n mukaan määrättyistä arvoista.

79 § (78 §)

Konsolidointiryhmän omien varojen vähimmäismäärä

Jos luottolaitos tai omistusyhteisö on konsernin emoyritys taikka luottolaitos, jolla on 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu määräysvalta toiseen luotto- tai rahoituslaitokseen, 78 §:n mukainen omien varojen vaatimus lasketaan luottolaitoksen lisäksi konsolidointiryhmälle. Luottolaitoksen konsolidointiryhmän omien varojen sekä saamisten, sijoitusten ja taseen ulkopuolisten erien määrä lasketaan noudattaen soveltuvin osin konsernitilinpäätöksen laatimisessa noudatettavia periaatteita. Konsolidointiryhmän ensisijaisista omista varoista vähennetään lisäksi konsernitaseessa oleva liikearvo.

80 § (79 §)

Omien varojen kartuttamisvelvollisuus

Jos luottolaitoksen tai sen konsolidointiryhmän omat varat alenevat alle säädetyn vähimmäismäärän, on luottolaitoksen tai omistusyhteisön viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin omien varojen määrän nostamiseksi säädetylle tasolle. *Rahoitustarkastus* voi asettaa määräajan, jonka kuluessa luottolaitoksen ja sen konsolidointiryhmän 78 ja 79 §:ssä säädetty omia varoja koskeva vaatimus on täytettävä.

81 § (80 §)

Voiton jakamisen kielto

Jos luottolaitoksen tai sen konsolidointiryhmän omien varojen määrä on vähemmän kuin mitä tässä laissa säädetään, luottolaitos ei saa jakaa voittoa eikä muuta tuottoa omalle pääomalle, ellei *rahoitustarkastus* erityisestä syystä myönnä määrääjäksi poikkeusta.

10 luku

Asiakkaansuoja

82 § (81 §)

(Kuten hallituksen esityksessä)

83 § (82 §)

Sopimusehdot

Luottolaitos ei saa toiminnassaan käyttää sopimusehtoa, joka ei kuulu luottolaitoksen toimintaan tai jota sen sisältö, osapuolten asema tai olosuhteet huomioon ottaen on pidettävä asiakkaan kannalta kohtuuttomana. Kohtuuttomana sopimusehtoa on pidettävä aina, jos luottolaitoksen toiminnan ulkopuolisten hyödykkeiden hankkiminen tai käyttö *asiakkaan kannalta kokonaisuutena arvioiden asiattomasti vaikuttaa* luoton saamiseen, sopimuksen voimassaoloon tai muihin sopimuksen ehtoihin taikka jos asiakkaan oikeutta ryhtyä sopimussuhteeseen muun elinkeinonharjoittajan kanssa rajoitetaan.

Luottolaitoksen on toimitettava *rahoitustarkastukselle* luottolaitoksen toiminnassa käytettävien vakioehtoisten sopimusten ehdot.

84 § (83 §)

Markkinoinnin ja sopimusehtojen valvonta

Rahoitustarkastus valvoo luottolaitoksen sopimusehtojen käyttöä ja markkinointia. Markkinoinnin lainmukaisuutta ja sopimusehtojen käyttöä kuluttajansuojan kannalta valvoo myös kuluttaja-asiamies.

Rahoitustarkastuksen ja kuluttaja-asiamiehen on oltava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä keskenään.

85 § (84 §)

Kuluttaja-asiamiehen lausunto

Havaitessaan luottolaitoksen menettelevän sopimusehtojen käytössänsä kuluttajansuojalain (38/78) vastaisesti *rahoitustarkastuksen* tulee pyytää asiassa kuluttaja-asiamieheltä lausunto.

86 § (85 §)

Toimintakielto

Rahoitustarkastus voi, jos se asiakkaansuojan kannalta on tarpeellista, kieltää luottolaitosta jatkamasta tämän luvun taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaista markkinointia tai sopimusehtojen käyttöä taikka uudistamasta sellaista tai siihen rinnastettavaa markkinointia tai sopimusehtojen käyttöä.

Rahoitustarkastus voi määrätä 1 momentissa tarkoitetun kiellon myös väliaikaisena, jolloin kielto on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

Rahoitustarkastus voi asettaa määräämänsä kiellon tehostamiseksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi markkinatuomioistuim.

Rahoitustarkastuksen 1—2 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

87 § (86 §)

Asian saattaminen markkinatuomioistuimeen

Luottolaitos voi saattaa 86 §:n 1 momentissa tarkoitetun päätöksen markkinatuomioistuimen käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa *rahoitustarkastuksen* päätöksestä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi.

11 luku

Kilpailun turvaaminen

88 § (87 §)

(Kuten hallituksen esityksessä)

89 § (88 §)

Tietojen antaminen rahoitustarkastukselle

Kilpailunrajoituksista annetussa laissa kilpailuvirastolle annettavaksi säädetty ilmoitukset, tiedot ja asiakirjat on luottolaitostoiminnan osalta annettava myös *rahoitustarkastukselle*.

90 § (89 §)

Kilpailunrajoitusten poistaminen

Rahoitustarkastus selvittää kilpailunrajoituksia ja niiden vaikutuksia luottolaitosten toiminnassa.

Jos *rahoitustarkastus* katsoo kilpailunrajoituksella olevan vahingollisia vaikutuksia, sen on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin niiden poistamiseksi.

Jos *rahoitustarkastus* ei ole neuvotteluin tai muulla tavalla kyennyt poistamaan kilpailunrajoituksen vahingollisia vaikutuksia, sen on tehtävä esitys kilpailunrajoituksen käsittelemisestä kilpailuneuvostossa.

Rahoitustarkastuksen ja kilpailuviraston on oltava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä keskenään.

91 § (90 §)

Tarkastusoikeus

Rahoitustarkastuksella on oikeus kilpailunrajoituksista annetun lain, ja tämän luvun sekä

niiden nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi toimittaa myös luottolaitosten yhteenliittymässä tarkastus.
(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

92 § (91 §)

Valituskielto

Rahoitustarkastuksen kilpailunrajoituksista annetun lain ja tämän luvun nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

12 luku

Erinäiset säännökset

93 § (92 §)

(Kuten hallituksen esityksessä)

94 § (93 §)

Salassapitovelvollisuus

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Omistusyhteisöllä, luottolaitoksella ja sen konsolidointiryhmään kuuluvalla rahoituslaitoksella on *velvollisuus* antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi sekä muulle viranomaiselle, jolla on lain nojalla oikeus saada sellaisia tietoja.

(3 ja 4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

95 § (94 §)

Asiakkaiden tunnistaminen

Luottolaitoksen ja sen konsolidointiryhmään kuuluvan rahoituslaitoksen on todettava sen vakituisten asiakkaiden henkilöllisyys. Jos on todennäköistä, että asiakas toimii toisen henkilön lukuun, on tunnistaminen *käytettävissä olevin keinoin ulotettava* myös tähän henkilöön. Tunnistamistiedot on säilytettävä luotettavalla tavalla vähintään viiden vuoden ajan liiketoimen tai asiakassuhteen päättymisestä.

Edellä 1 momentissa säädetyt vaatimukset koskevat myös muita kuin vakituksia asiakkaita, kun suoritettavan liiketoimen suuruus yhtenä tai toisiinsa kytkeytyvänä toimenpiteenä on vähintään 15 000 eua vastaava markkamäärä, kuitenkin aina vähintään 85 000 markkaa, taikka jos

on syytä epäillä liiketoimeen sisältyvien varojen laillista alkuperää.

96 § (95 §)

Huolellisuusvelvoite ja epäilyttävät liiketoimet

Luottolaitoksen ja 95 §:ssä tarkoitetun rahoituslaitoksen on asianmukaista huolellisuutta noudattaen selvitettävä perusteet ja tarkoitus sen palvelujen käytölle, jos se havaitsee, että ne poikkeavat tavanomaisesta niiden rakenteen tai suuruuden suhteen, laitoksen koon tai sen toimipaikan sijainnin osalta tai niillä ei ole ilmeistä taloudellista tarkoitusta taikka ne eivät sovi yhteen asiakkaan taloudellisen tilanteen tai liiketoimien kanssa.

Jos luotto- tai rahoituslaitoksella on edellä tarkoitetun huolellisuusvelvoitteen täytettyään tai muutoin syytä epäillä liiketoimeen sisältyvien varojen laillista alkuperää, on sen keskeytettävä liiketoimi lisäselvityksiä varten tai kieltäytävä siitä sekä aina viipymättä ilmoitettava asiasta rahoitustarkastukselle ja annettava sille sen pyynnöstä kaikki tiedot ja asiakirjat, joilla saattaa olla merkitystä epäilyn selvittämiseksi. Jos liiketoimesta kieltäytyminen tai sen keskeyttäminen todennäköisesti vaikeuttaisi liiketoimen edunsaajan selville saamista, voidaan liiketoimi kuitenkin suorittaa, jonka jälkeen asiasta on välittömästi ilmoitettava rahoitustarkastukselle. Ilmoituksen tekoa ei saa paljastaa sille, johon epäily kohdistuu. Rahoitustarkastus saa rekisteröidä, käyttää ja luovuttaa sille ilmoitettuja tietoja vain tämän pykälän 4 momentissa tarkoitettun rikollisen toiminnan vastustamiseen.

Rahoitustarkastus antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän mukaisesta huolellisuusvelvoitteesta, ilmoitusvelvollisuudesta ja niiden täyttämisestä.

Jos rahoitustarkastus sille ilmoitettujen tai muutoin hankkimiensa tietojen perusteella katsoo, että on syytä epäillä kysymyksessä olevan rikoksesta peräisin olevien varojen todellisen luonteen, alkuperän, sijainnin tai niihin kohdistuvien määräämistöiden tai oikeuksien peittäminen tai häivyttäminen, sen on ilmoitettava asiasta asianomaiselle esitutkintaviranomaiselle tutkintaa varten. Rahoitustarkastus voi samanlaisesti antaa luotto- tai rahoituslaitokselle määräyksen pidättä suoritattamasta liiketoimintaa enintään viiden pankkipäivän ajaksi, jos tällainen pidättäminen on tarpeen esitutkintatoimenpiteitä varten.

97 § (96 §)

Vahingonkorvausvastuu

Rahoitustarkastukselle ja luottolaitokselle tai 95 §:ssä tarkoitettulle rahoituslaitokselle sekä niiden puolesta vilpittömässä mielessä toimineille henkilöille ei aiheudu vastuuta 96 §:n mukaisista toimenpiteistä mahdollisesti aiheutuneesta taloudellisesta vahingosta.

13 luku

Rangaistussäännökset ja uhkasakko

98 § (97 §)

Luottolaitosrikos

Joka harjoittaa 1 §:ssä tarkoitettua toimintaa ilman toimilupaa, on tuomittava *luottolaitosrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi, jollei teko ole vähäinen tai siitä ei muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Luottolaitosrikoksesta on tuomittava myös säästöpankin isäntä sekä luottolaitoksen hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen, valtuutettu, toimitusjohtaja, toimihenkilö tai tilintarkastaja, joka on antanut valvovalle viranomaiselle luottolaitosta tai sen asiakasta koskevan väärän tai harhaanjohtavan tiedon, jollei muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

99 § (98 §)

(Kuten hallituksen esityksessä)

100 § (99 §)

Salassapitovelvollisuuden rikkominen

Joka rikkoo 94 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden, on tuomittava *luottolaitosta koskevan salassapitovelvollisuuden rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

101 § (100 §)

Uhkasakko

Jos luottolaitosten yhteenliittymä ei ole toiminnassaan noudattanut tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, *rahoitustarkastus* voi uhkasakolla velvoittaa sen täyttämään velvollisuutensa.

Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi *rahoitustarkastus*.

102 § (101 §)

(Kuten hallituksen esityksessä)

14 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

103 § (102 §)

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana. *Lain tilinpäätöstä koskevia säännöksiä sovelletaan kuitenkin ensimmäisen kerran tilikauteen, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 1994 tai sen jälkeen.*

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Jos ennen tämän lain voimaantuloa annetussa säädöksessä on viitattu tällä lailla kumottuun säännökseen, viittaus koskee tämän lain säännöksiä, jotka ovat tulleet kumottujen säännösten sijaan.

104 § (103 §)

Omien varojen vähimmäismäärä

Edellä 13 §:ssä säädetty omien varojen vähimmäisvaatimus ei koske sellaista luottolaitosta, jolla jo *toukokuun 2 päivänä 1992* oli voimassa oleva toimilupa luottolaitoksen toiminnan harjoittamiseen. Sen omien varojen määrä ei saa kuitenkaan alentua siitä, mitä se *mainittuna päivänä* oli.

(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Jos luottolaitoksen omien varojen määrä alenee alle 1 momentissa säädetyn määrän tai 3 momentissa säädettyjen yhteenlaskettujen omien varojen määrän taikka jos se ei määräajassa täytä 2 momentin vähimmäisvaatimusta, on *rahoitustarkastuksen* asetettava luottolaitokselle määräaika, jonka kuluessa omien varojen on saavutettava *tämän pykälän mukainen* vähimmäismäärä, tai esitettävä valtiovarainministerille luottolaitoksen toimiluvan peruuttamista.

105 § (104 §)

Vakavaraisuus

Jos luottolaitoksen tai konsolidointiryhmän vakavaraisuus lain voimaan tullessa alittaa sää-

detyn vähimmäismäärän, luottolaitoksen tai omistusyhteisön on ryhdyttävä toimenpiteisiin vakavaraisuuden saattamiseksi 78 ja 79 §:ssä säädettylle tasolle. Luottolaitoksen tai omistusyhteisön on kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta esitettävä *rahoitustarkastukselle* suunnitelma, miten säädetty vakavaraisuus saavutetaan. Säädetty vakavaraisuus on täytettävä viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1995.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

106 § (105 §)

Asiakasriskit

Jos luottolaitoksella tai sen konsolidointiryhmällä tämän lain voimaan tullessa on 69 §:ssä tarkoitettuja asiakasriskejä, joiden määrä ylittää 70 tai 71 §:ssä säädetyn rajan, luottolaitoksen ja omistusyhteisön on välittömästi ryhdyttävä toimiin asiakasriskin rajoittamiseksi 70 ja 71 §:n mukaisesti. Asiakasriskin määrä, joka lain voimaan tullessa ylittää 70 tai 71 §:ssä säädetyn rajan, ei saa nousta siitä, mitä se lain voimaan tullessa oli.

Edellä olevaa 1 momenttia sovellettaessa otetaan huomioon joulukuun 31 päivään 1998 saakka 69 §:n 3 momentin mukaisena suuren asiakasriskin suhdelukuna 15 prosenttia, 70 §:n 1 momentin ensimmäisen lauseen mukaisena asiakasriskin suhdelukuna 40 prosenttia ja pykälän 1 momentin toisen lauseen mukaisena asiakasriskin suhdelukuna 30 prosenttia. Asiakasriskejä koskevat 1 momentin vaatimukset tulee kuitenkin täyttää viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2001.

Luottolaitoksen ja sen konsolidointiryhmän, jonka 73 ja 74 §:n mukaiset omat varat, vähennettyinä 75 §:n mukaisilla erillä ovat enintään *seitsemää miljoonaa ecua vastaava markkamäärä*, kuitenkin enintään 45 miljoonaa markkaa, on täytettävä asiakasriskejä koskevat 1 momentin vaatimukset viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2006.

Sovellettaessa 2 ja 3 momentissa säädettyjen ajankohtien jälkeen 70 tai 71 §:ssä säädettyjä asiakasriskejä koskevia rajoituksia luottolaitoksen tai konsolidointiryhmän saamiset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset, jotka ovat syntyneet ennen lain voimaantuloa, saadaan jättää huomiotta siltä osin kuin niiden huomioon ottaminen johtaisi 70 ja 71 §:ssä säädetyn rajan ylittämiseen.

107 § (106 §)

(Kuten hallituksen esityksessä)

108 § (107 §)

Toimilupa

(Kuten hallituksen esityksessä)

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen luottolaitosten on kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta tehtävä yhtiöjärjestyksiinsä tai sääntöihinsä muutokset, jotka tämän lain tai 6 §:ssä mainitun lain mukaan ovat tarpeen, ja toimitettava muutetut yhtiöjärjestykset tai säännöt *rahoitustarkastukselle*.

(3 mom. poist.)

109 § (108 §)

Joukkovelkakirjalainan vakuus

Jos luottolaitoksen liikkeeseen laskeman pitkäaikaisen joukkovelkakirjalainan ehdoissa määrätään, että sen on annettava lainasta rahoitustarkastuksen haltuun turvaava vakuus, on luottolaitoksen ennalta pyydyttävä rahoitustarkastusta hyväksymään vakuuden laatu ja riittävyys.

Luottolaitoksen on annettava *rahoitustarkastuksen* haltuun *rahoitustarkastuksen* hyväksymiä vakuuksia kunkin yksin ottamansa joukkovelkakirjalainan kulloinkin liikkeessä olevien velkakirjojen yhteenlaskettua nimellisarvoa vastaava määrä ja *rahoitustarkastuksen* hyväksymä määrä kunkin sellaisen ottamansa lainan vakuuksia, johon perustuvat luottolaitoksen sitoumukset ovat yhteisvastuulliset muun lainanottajan kanssa. Vakuuksien säilyttämisestä aiheutuvista kustannuksista vastaa joukkovelkakirjalainan liikkeeseen laskija.

Luottolaitoksen ottaman *joukkovelkakirjalainan* väliaikaiseksi vakuudeksi voi luottolaitos 1 momentissa mainittujen vakuuksien sijasta antaa myös Suomen Pankin tai luottolaitoksen konsolidointiryhmään kuulumattoman luottolaitoksen takauksen tai vastaavan määrän *talletuspankin* talletustodistuksia.

Väliaikaiset vakuudet on niin pian kuin mahdollista ja viimeistään kahden vuoden kuluessa niiden vakuudeksi asettamisesta vaihdettava *rahoitustarkastuksen* määräämiin vakuuksiin. *Rahoitustarkastus* voi myöntää vaihtamiseen yhteensä enintään kahden vuoden lykkäyksen.

110 § (109 §)

Joukkovelkakirjalainan lisävakuus

Jos luottolaitoksen liikkeeseen laskeman joukkovelkakirjalainan vakuuksien määrä laskee alle sen, mitä 109 §:n nojalla määrätään, luottolaitoksen on viimeistään kahden kuukauden kuluessa asetettava rahoitustarkastuksen hyväksymä lisävakuus.

111 § (110 §)

Joukkovelkakirjojen vaihtaminen

Luottolaitos saa, jollei rahoitustarkastus toisin määrää, vaihtaa ennen erääntymispäivää takaisin hankkimiaan joukkovelkakirjoja niiden nimellisarvosta saman joukkovelkakirjalainan vakuuksiin. Tällaiset joukkovelkakirjat on seuraavana kuoletuussuunnitelman mukaisena maksupäivänä käytettävä joukkovelkakirjalainan ylimääräiseen kuolettamiseen.

2.

Laki**ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 ja 2 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

2 luku

Sijoittumisoikeus Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta

3 ja 4 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

5 §

Sivukonttorin perustamisesta ilmoittaminen

Ennen kuin luotto- tai rahoituslaitos voi perustaa sivukonttorin Suomeen, on rahoitustarkastuksen saatava asiasta ilmoitus laitoksen kotivaltion valvontaviranomaiselta.

(2—4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

6 §

Rahoitustarkastuksen vastaus

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava kahden kuukauden kuluessa 5 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta luotto- tai rahoituslaitokselle sivukonttorin valvonnan toteuttamista koskevat vaatimukset ja, jos on tarpeen, yleisen edun vuoksi tarpeelliset ehdot liiketönnän harjoittamisessa.

7 §

Toimintaoikeuksien peruuttaminen

Rahoitustarkastus voi kieltää luotto- tai rahoituslaitosta jatkamasta toimintaansa Suomessa, jos laitos olennaisesti tai toistuvasti rikkoo tätä lakia, sen nojalla annettuja määräyksiä tai muuta luottolaitostoimintaa koskevaa lainsäädäntöä.

3 luku

Sijoittumisoikeus valtiosta, joka ei kuulu Euroopan talousalueeseen

8 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

9 §

Sivukonttorin perustamislupa

Luottolaitoksen on haettava valtiovarainministeriöltä toimilupa Suomeen perustettavalle sivukonttorille. Hakemuksesta on pyydyttävä Suomen Pankin ja rahoitustarkastuksen lausunto. Toimilupahakemukseen on liitettävä valtiovarainministeriön tarpeelliseksi katsomat asiakirjat ja selvitykset.

(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

10 §

Toimiluvan peruuttaminen ja rajoittaminen

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Jos sivukonttorin hoidossa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että se voi vakavasti vahingoittaa tallettajien tai muiden velkojien etua, voi valtiovarainministeriö *rahoitustarkastuksen* esityksestä rajoittaa määrääjäksi sivukonttorin toimiluvan mukaista toimintaa.

11 §

Edustuston avaaminen ja toiminta

Ennen kuin luottolaitos voi avata edustuston Suomessa, on sen ilmoitettava asiasta *rahoitustarkastukselle*. Edustusto ei saa harjoittaa luottolaitostoinnista annetun lain 20 §:ssä tarkoitettuja toimia.

Rahoitustarkastuksen on kahden kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta annettava edustuston avaamista, toimintaa ja valvontaa koskevat tarkemmat määräykset. Edustusto voidaan avata, kun luottolaitos on vastaanottanut tässä momentissa tarkoitetut *rahoitustarkastuksen* määräykset.

12 §

Toimintaoikeuksien peruuttaminen

Rahoitustarkastus voi kieltää edustustoa jatkamasta toimintaansa Suomessa, jos edustuston toiminnassa on olennaisesti rikottu lain tai asetuksen säännöksiä taikka viranomaisen niiden nojalla antamia määräyksiä taikka jos 8 §:ssä säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa.

4 luku

Yhteiset säännökset

13 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

14 §

Valvonta

Luotto- ja rahoituslaitoksen Suomessa tapahtuvan toiminnan valvonnasta säädetään *rahoitustarkastuslaissa* (503/93).

15 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

16 §

Tilinpäätöstä täydentävät tiedot

Tilinpäätöstietojen lisäksi *rahoitustarkastuksella* ja Suomen Pankilla on oikeus saada tehtä-

vänsä toteuttamiseksi sivukonttorilta vastaavat tiedot, jotka niillä on oikeus saada Suomessa toimiluvan saaneilta luottolaitoksilta.

5 luku

Erinäiset säännökset

17 ja 18 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

19 §

Toiminimen kirjoitus

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Toiminimen kirjoittajien on asuttava Suomessa, jollei *rahoitustarkastus* myönnä poikkeusta.

20—22 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

23 §

Maksuvalmius

Sivukonttorin maksuvalmiuden on oltava sen toimintaan nähden riittävällä tavalla turvattu. *Rahoitustarkastus* voi antaa tarkempia määräyksiä sivukonttorin maksuvalmiuden turvaamisesta.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

24 §

Vaitiolovelvollisuus

Sivukonttorin ja edustuston toimihenkilön vaitiolovelvollisuudesta, tietojenanto-oikeudesta ja salassapitovelvollisuuden rikkomisesta sekä edustuston luottotietotoiminnan harjoittamisesta on soveltuvien osin voimassa, mitä luottolaitostoinnista annetun lain 94—97 ja 100 §:ssä säädetään.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

25 §

Toimiluvan peruuttamisen vaikutukset

Jos luottolaitoksen kotivaltion viranomainen peruuttaa sen toimiluvan, on sivukonttorin tai tytäryhtiönä olevan rahoituslaitoksen sivukonttorin toiminta lopetettava *rahoitustarkastuksen* määräämällä tavalla.

Edellä 1 momentissa säädettyä menettelyä on noudatettava myös silloin, kun valtiovarainministeriö peruuttaa sivukonttorin toimiluvan tai

kun *rahoitustarkastus* kieltää luotto- tai rahoituslaitosta jatkamasta toimintaansa Suomessa.

26 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

3.

Laki

liikepankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun liikepankkilain (1269/90) 2 ja 4 §, 5 §:n 1 momentti, 6 §, 7 §:n 1 momentti ja 4 luku sekä
muutetaan 1 ja 3 §, 9 §:n 3 momentti, 13 §:n 1 momentti, 15 §, 25 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentti, 28 §:n 1 momentti ja 39 §:n 2 momentti seuraavasti:

1, 3, 9, 13, 15 ja 25 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

27 §

Jos liikepankin johtokunta havaitsee pankin oman pääoman tappioiden johdosta vähentyneen siten, että sidotusta omasta pääomasta ainakin puolet on menetetty eikä pankilla ole omia varoja luottolaitostoinnasta annetun lain 78 §:ssä säädettyä määrää, tai jos pankki ei voi täyttää sitoumuksiaan, johtokunnan on viipymättä tehtävä tilinpäätös ja annettava se tilintarkastajien ja *rahoitustarkastuksen* tutkittavaksi. Tilintarkastajien on viipymättä annettava johtokunnalle kirjallinen lausunto tilinpäätöksen tarkastuksesta.

vat, että vähintään puolet liikepankin sidotusta pääomasta on menetetty eikä pankilla ole omia varoja luottolaitostoinnasta annetun lain 78 §:ssä säädettyä määrää eikä pankin toiminnan jatkamista saada sen vakuusrahaston, johon pankki kuuluu, avustuksella tai avustuslainalla taikka *rahoitustarkastuksen* hyväksymällä muulla tavalla turvatuksi tai että pankki ei voi täyttää sitoumuksiaan, pankin johtokunnan on viipymättä ilmoitettava siitä valtiovarainministeriölle sekä asianomaiselle vakuusrahastolle.

39 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

28 §

Jos tilintarkastajat tai *rahoitustarkastus* toteaa-

4.

Laki

säästöpankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun säästöpankkilain (1270/90) 2, 5, 10 ja 16 § ja 5 luku, *muutetaan* 1 ja 3 §, 6 §:n johdantokappale ja 3 kohta, 7 §, 8 §:n 2 momentti, 9 §:n 2 momentti, 40 §:n 1 ja 3 momentti, 47 §:n 3 momentti, 48 §:n 3 momentti, 49 §:n 3 momentti, 51 §, 52 §:n 2 momentti, 57 §:n 1 momentti, 62 §, 78 §:n 2 momentti, 92 §:n 1 momentti, 93 §:n 1 momentti, 102 §:n 2 momentti, 105 §:n 2 momentti, 113 §:n 3 momentti ja 135 § sekä
lisätään 40 §:ään uusi 5 momentti ja 84 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

1, 3 ja 6—9 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

40 §
Säästöpankin voittoa ja muuta vapaata omaa

pääomaa voidaan isäntien päätöksellä hallituksen esittämää määrää ylittämättä jakaa voitto-osuutena pankin kantarahasto-osuuksille, jollei luottolaitostoiminnasta annetun lain 81 §:stä muuta johdu.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

(5 mom. kuten hallituksen esityksessä)

47—49, 51, 52, 57, 62 ja 78 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

84 §

Säästöpankin on toimitettava säästöpankki-tarkastukselle samat tiedot kuin sen on toimitet-tava *rahoitustarkastukselle* luottolaitostoimin-nasta annetun lain 17 §:n mukaisesti.

92 §

Jos säästöpankin hallitus havaitsee pankin oman pääoman tappioiden johdosta vähenty-neen siten, että sidotusta omasta pääomasta ainakin puolet on menetetty eikä pankilla ole omia varoja luottolaitostoiminnasta annetun lain 78 §:ssä säädettyä määrää, tai jos pankki ei voi täyttää sitoumuksiaan, hallituksen on viipymättä tehtävä tilinpäätös ja annettava se tilintarkastajien ja *rahoitustarkastuksen* tutkit-tavaksi. Tilintarkastajien on viipymättä annet-

tava hallitukselle kirjallinen lausunto tilinpää-töksen tarkastuksesta.

93 §

Jos tilintarkastajat, säästöpankkitarkastus tai *rahoitustarkastus* toteavat, että vähintään puolet säästöpankin sidotusta omasta pääomasta on menetetty eikä pankilla ole omia varoja luotto-laitostoiminnasta annetun lain 78 §:ssä säädet-tyä määrää eikä pankin toiminnan jatkamista saada säästöpankkien vakuusrahaston avustuk-sella tai avustuslainalla taikka *rahoitustarkastuk-sen* hyväksymällä muulla tavalla turvatuksi tai että pankki ei voi täyttää sitoumuksiaan, pankin hallituksen on viipymättä ilmoitettava siitä val-tiovarainministeriölle ja säästöpankkien vakuus-rahastolle.

102 §

Valtiovarainministeriön on *rahoitustarkastuk-sen* esityksestä määrättävä pankki suljettavaksi ja päätettävä pankin asettamisesta selvitystilaan, jos:

(1—3 kohta kuten hallituksen esityksessä)

105, 113 ja 135 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

5.

Laki

osuuspankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun osuuspankkilain (1271/90) 2,4,6 ja 7 § ja 5 luku,
muutetaan 1,3 ja 5 §, 14 §:n 2 momentti, 19 §:n 1 momentti, 22 §, 36 §:n 2 momentti, 50 §:n 1 momentti, 51 §:n 1 momentti, 60 §:n 2 momentti, 63 §:n 2 momentti, 71 §:n 3 momentti, 89 §:n 1 ja 3 momentti ja 92 § sekä

lisätään lakiin uusi 13 a § ja 42 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

1, 3, 5, 13 a, 14, 19, 22 ja 36 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

42 §

Osuuspankin on toimitettava osuuspankki-

tarkastukselle samat tiedot kuin sen on toimitet-tava *rahoitustarkastukselle* luottolaitostoimin-nasta annetun lain 17 §:n mukaisesti.

50 §

Jos osuuspankin johtokunta havaitsee pankin

oman pääoman tappioiden johdosta vähentyneen siten, että sidotusta omasta pääomasta ainakin puolet on menetetty eikä pankilla ole omia varoja luottolaitostoiminnasta annetun lain 78 §:ssä säädettyä määrää, tai jos pankki ei voi täyttää sitoumuksiaan, johtokunnan on viipymättä tehtävä tilinpäätös ja annettava se tilintarkastajien ja *rahoitustarkastuksen* tutkittavaksi. Tilintarkastajien on viipymättä annettava johtokunnalle kirjallinen lausunto tilinpäätöksen tarkastuksesta.

51 §

Jos tilintarkastajat, osuuspankkitarkastus tai *rahoitustarkastus* toteavat, että vähintään puolet osuuspankin sidotusta omasta pääomasta on menetetty eikä pankilla ole omia varoja luottolaitostoiminnasta annetun lain 78 §:ssä säädettyä määrää eikä pankin toiminnan jatkamista saada osuuspankkien vakuusrahaston avustuk-

sella tai avustuslainalla tai *rahoitustarkastuksen* hyväksymällä muulla tavalla turvatuksi tai että pankki ei voi täyttää sitoumuksiaan, pankin johtokunnan on viipymättä ilmoitettava siitä valtiovarainministeriölle ja osuuspankkien vakuusrahastolle.

60 §

Valtiovarainministeriön on *rahoitustarkastuksen* esityksestä määrättävä pankki suljettavaksi ja päätettävä pankin asettamisesta selvitystilaan, jos:

(1—3 kohta kuten hallituksen esityksessä)

63, 71, 89 ja 92 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

6.

Laki

Postipankki Oy:stä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Postipankki Oy:stä 11 päivänä joulukuuta 1987 annetun lain (972/87) 1 §, 7 §:n 1 momentti sekä 9, 14 ja 15 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §, 7 §:n 1 momentti ja 14 § 28 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1272/90) ja 9 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, seuraavasti:

1 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

7 §

Postipankki Oy:n sitoumusten täyttämisen turvaamiseksi pankilla on valtion takuu, jonka määrä on enintään puolet luottolaitostoiminnasta annetun lain 73 ja 74 §:n nojalla määräytyvän Postipankki Oy:n ensisijaisten ja toissijaisten omien varojen yhteismäärästä. Takuun määrä ei kuitenkaan alene saavuttamastaan korkeammasta markkamäärästä, vaikka Postipankki Oy:n omat varat myöhemmin pienenisivät.

9 §

Sen lisäksi mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 25 §:ssä säädetään, Postipankki Oy

harjoittaa toimintaansa siitä antamiensa ja *rahoitustarkastuksen* hyväksymien ohjeiden mukaan posti- ja telelaitoksen toimipaikkojen välityksellä.

(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

14 §

Luottolaitostoiminnasta annetun lain 94—97 §:n säännöksiä sovelletaan myös Postipankki Oy:n tehtäviä hoitavaan posti- ja telelaitoksen virkamieheen ja toimihenkilöön.

15 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

7.

Laki**hypoteekkiyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan hypoteekkiyhdistyksistä 8 päivänä joulukuuta 1978 annetun lain (936/78) 1 ja 5 §, 7 §:n 1 momentin johdantokappale, 17 §:n 2 momentti, 19 §:n 1 momentti ja 26 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 §, 7 §:n 1 momentin johdantokappale ja 26 §:n 2 momentti 20 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1552/91) ja 19 §:n 1 momentti 22 päivänä tammikuuta 1988 annetussa laissa (50/88), seuraavasti:

1, 5, 7, 17 ja 19 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

26 §

— — — — —
Lisäpääoma voidaan maksaa takaisin ainoastaan siten, ettei hypoteekkiyhdistyksen peruspääomaa vähennetä, ettei hypoteekkiyhdistyk-

sen omien varojen määrä alene pienemmäksi kuin luottolaitostoiminnasta annetun lain 78 §:ssä säädetään ja ettei minään vuonna makseta takaisin enempää kuin puolet edellisen vuoden voitosta.

Voimaantulosäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

8.

Laki**ulkomaalaisten yritysostojen seurannasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ulkomaalaisten yritysostojen seurannasta 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1612/92) 3 §:n 4 momentti ja 8 § seuraavasti:

3 §

Seurannan kohde

— — — — —
Seurannan kohteena ei kuitenkaan pidetä vakuutusyhtiötä, luottolaitosta eikä rahoituslaitosta, kun rahoituslaitos on luottolaitoksen tytäryritys tai luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (/) tarkoitettu omistusyhteisö.

8 §

Käsittely

Yritysoston vahvistamista koskevat hakemukset käsittelee kauppa- ja teollisuusministeriö. Hakemukset käsittelee puolustusministeriö, jos kysymyksessä on 3 §:n 3 momentissa tarkoitettu yhteisö tai liike (*poist.*). Ministeriön on vahvistettava yritysosto, paitsi milloin yritysosto voi aiheuttaa tärkeän kansallisen edun vaarantumisen, jolloin asia siirretään valtioneuvoston käsiteltäväksi.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

9.

*Laki**markkinatuomioistuimesta annetun lain muuttamisesta*

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan markkinatuomioistuimesta 20 päivänä tammikuuta 1978 annetun lain (41/78) 1 §, 6 b §, 6 c §, 7 §:n 1 momentin 1 kohta ja 3 momentti sekä 7 b §,

sellaisena kuin niistä ovat 1 § 3 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (/), 6 b § 9 päivänä elokuuta 1993 annetussa laissa (749/93), 6 c § sekä 7 §:n 1 momentin 1 kohta ja 3 momentti 28 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1276/90) ja 7 b § mainitussa 26 päivänä toukokuuta 1989 annetussa laissa, seuraavasti:

1 §

Markkinatuomioistuin käsittelee ja ratkaisee erikoistuomioistuimena sille kuluttajansuojalain (38/78), kuluttaja-asiamiehestä annetun lain (40/78), arvopaperimarkkinalain (495/89), luottolaitostoinnasta annetun lain (/) ja elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä annetun lain (/) mukaan kuuluvat markkinoinnin ja sopimusehtojen sääntelyyn liittyvät asiat sekä sille sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnasta annetun lain (1061/78) mukaan kuuluvat asiat.

6 b §

Arvopaperimarkkinalain ja sijoitusrahastolain nojalla käsiteltävä asia tulee markkinatuomioistuimessa vireille rahoitustarkastuksen hakemuksella. Jos rahoitustarkastus päättää olla saattamatta arvopaperien markkinoinnissa tai hankinnassa noudatettua menettelyä, ulkomaisen yhteissijoitusyrityksen sijoitusrahastolain 4 §:n vastaisesti osuuksiensa markkinoinnissa käyttämää vieraskielistä toiminimeä tai sopimusehdon kieltämistä koskevaa asiaa markkinatuomioistuinen käsiteltäväksi, sijoittajien etujen valvomiseksi toimivalla rekisteröidyllä yhdistyksellä on oikeus saattaa asia vireille markkinatuomioistuimessa.

6 c §

Luottolaitostoinnasta annetun lain nojalla

käsiteltävä asia tulee markkinatuomioistuimessa vireille luottolaitoksen hakemuksella. Rahoitustarkastuksen antaman kiellon tehostamiseksi asetetun uhkasakon tuomitsemista koskeva asia tulee kuitenkin vireille rahoitustarkastuksen hakemuksella.

7 §

Hakemusasikirjassa on ilmoitettava:

1) sen elinkeinonharjoittajan tai muun henkilön nimi, kotipaikka ja postiosoite, johon vaatimus kohdistuu, tai, jos on kysymys 6 c §:ssä tarkoitetusta luottolaitoksen tekemästä hakemuksesta, rahoitustarkastuksen päätös;

Luottolaitoksen tekemään 6 c §:ssä tarkoitettuun hakemukseen on liitettävä rahoitustarkastuksen päätös alkuperäisenä tai virallisesti oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus tiedoksisaantipäivästä.

7 b §

Markkinatuomioistuimen puheenjohtajan on heti annettava rahoitustarkastukselle tiedoksi 6 b §:ssä tarkoitettun yhdistyksen saman pykälän nojalla tekemä hakemus.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

10.

Laki**rahoitustarkastuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 11 päivänä kesäkuuta 1993 annettuun rahoitustarkastuslakiin (503/93) uusi 19 a § seuraavasti:

Tietojenantovelvollisuus**19 a §**

Pankkituen myöntämisessä noudatettavien periaatteiden toteuttamiseksi rahoitustarkastuksen tulee koota ja pitää julkisesti saatavilla tiedot luottotappioista, joista pankkituen tarve aiheutuu, mahdollisimman yksilöidysti toimialakohtaisesti,

alueellisesti ja pankki- tai pankkiryhmäkohtaisesti rikkomatta kuitenkaan asiakkaan pankkisalaisuutta ja häiritsemättä elinkeinotoimintaa tai yksityisen henkilön suojaa. Näitä tietoja ei voida pitää pankin liikesalaisuutena.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Vielä valiokunta ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:ot 29/1991 vp, 15/1992 vp sekä 21, 32 ja 36 sisältävät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1993

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Louekoski, varapuheenjohtaja Björkenheim sekä jäsenet Dromberg, Jurva, Jääskeläinen, Kekkonen, Ki-

velä, Korhonen, Koski, Laivoranta, J. Leppänen, Linnainmaa, Luhtanen, Paloheimo ja Vuoristo.

Vastalause**1. Yleisiä näkökohtia esityksestä**

Hallitus on hoitanut pankkikriisiä pääasiallisesti vain reagoimalla kriisin eri vaiheisiin pohtimatta järjestelmää kokonaisuutena. Mitään pidemmän aikavälin ohjelmaa saati sitten lakien todellista kokonaisuudistusta ei ole valmisteltu. Tarkoitin kokonaisuudistuksella tässä yhteydessä sellaista lähtökohtaa, jossa on tietoisena päämääränä tulevien pankkikriisien estäminen. Kaikki hallituksen toimenpiteet ovat lyhytjänteisiä, pakon edessä syntyneitä ratkaisuja. Tätä taustaa vasten olisi valiokunnan tullut puuttua

rahoitusjärjestelmän rakenteellisiin piirteisiin. Tällaisia sidoskohtia järjestelmässä ovat:

— rahoitusjärjestelmän pankkikeskeisyydestä aiheutuvat ongelmat,

— riskikeskittymien estämisen mahdollisuudet pankkien osakesijoituksien määrää säätelemällä ja suurten megasijoittajien ristiinomistuksen rajoittaminen sekä

— kysymys talletussuojakatosta.

Kaikki nämä vaikeat pulmat heijastuvat nykyisen kriisin taustalla ja sen vuoksi olisi ollut tarpeellista ottaa kantaa näihin kysymyksiin tässä yhteydessä. Käsitykseni mukaan Suomen ra-

hoitusjärjestelmän pienuus ja siinä toimivien rahoituspäätöksiä tekevien vähävikisyys korostaa lainsäädännön tarvetta.

Vasemmistoliiton kansanedustajien taholta toimme valiokunnan pohdittavaksi muun muassa näitä asioita lakialoitteissa n:ot 29/1991 vp, 15/1992 vp, 21 sekä 36, jotka otettiin valiokunnassa käsiteltäväksi. Valiokunnan enemmistö kuitenkin hylkäsi lakialoitteet, mikä on mielestäni suuri virhe. Nyt olisi jo ollut aika tarttua niihin pankkikriisin rakennetekijöihin, joihin voidaan vaikuttaa lainsäädäntöä muuttamalla, jotta yhteiskuntamme rahoitusjärjestelmä ei enää joutuisi nykyisen laajuisiin ongelmiin.

2. Luottolaitoksen salassapitovelvollisuus ja ns. pankkisalaisuus

Vuonna 1990 säädetyt talletuspankkilain 58 §:ssä säädetään pankkisalaisuudesta, joka koskee pankin tai pankkien yhteenliittymän toimielimen jäsenen, varajäsenen tai pankin palveluksessa olevien toimihenkilöiden salassapitovelvollisuudesta sellaisista asioista, jotka koskevat pankin asiakkaan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta tai liike- tai ammattisalaisuutta. Säännöksessä pankkisalaisuus ulottuu lähes kaikkeen siihen tietoon, jota pankit joutuvat hankkimaan muun muassa myöntäessään lainoja asiakkailleen.

Valiokunnan mietinnössä ja hallituksen esityksessä esitetään nyt talletuspankkilaki (1268/90) ja rahoitustoimintalaki (1544/91) korvattavaksi kaikkia luottolaitoksia yhteisesti koskevalla luottolaitoksista annetulla lailla. Valiokunnan mietintöön sisältyvän 1. lakiehdotuksen 94 §:ään esitetään säännöstä omistusyhteisön, luottolaitoksen, sen konsolidointiryhmään kuuluvan rahoituslaitoksen tai luottolaitosten yhteenliittymän piirissä noudatettavasta salassapitovelvollisuudesta. Pääpiirteittäin esitys tältä osin vastaa nykyisen talletuspankkilain 58 §:n pankkisalaisuussäännöstä. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan salassapitovelvollisuus laajenee kattamaan myös ne henkilöt, jotka luottolaitoksen toimeksiannosta suorittavat luottolaitokseen kuuluvia tehtäviä.

Toistan tässä vastalauseessa ed. Esko Seppäsen ym. lakialoitteen (n:o 21) sisällön mukautettuna nyt käsitellyssä olevan hallituksen esityksen sisältöön. En esitä tässäkään yhteydessä salassapitovelvollisuudesta (pankkisalaisuuden pääsäännöstä) luopumista, mutta katson, että lain-

säädännöllä ei pidä suojata sellaisia pankkisuhteita, joissa lainaa pankista on myönnetty huomattavia määriä ja jotka sittemmin ovat muodostuneet valtion tukea nauttivan pankin tilinpäätöksissä lopullisiksi menetyksiksi ilman, että yhteiskunnallisessa päätöksenteossa voitaisiin arvioida jälkikäteen esimerkiksi pankeissa päätösvaltaa käyttäneiden toiminnan hyväksyttävyyttä. Pankkisalaisuuden varjossa on sekä suoranaisesta rikollisesta toiminnasta että harkitsemattomasta riskinotosta johtuvaa luottotappiokantaa. Osa luottotappiollisista päätöksistä vastuuta kantavista on edelleen pankkien palveluksessa ja heitä jopa nimitetään nyt valtion pankkitukea valvoviksi toimihenkilöiksi ilman, että kukaan pankin ulkopuolinen voisi arvioida pankeissa tehtyjen ratkaisujen hyväksyttävyyttä. Tämä on vastoin kansalaisten oikeudenmukaisuuskäsityksiä, ja sen lisäksi se asettaa pankkien kautta taloudellista valtaa käyttävät henkilöt muista yhteiskunnallisen vallan käyttäjistä poikkeavaan asemaan: lähes konkurssikypsän pankin johtaja on aina suojattu, ellei pankki itse käynnistä tutkimuksia asioiden selvittämiseksi.

Alkuperäistä lakialoitetta olen uudistanut niin, että luottotappiirekisterin julkisuusvaikutuksen piiriin tulisivat vain niiden luotonsaajien luottotappiolliset luotot, joiden perintä ulosotossa, konkurssissa, velkomustuomiossa tai velkasaneerauksessa on osoittanut velallisen maksukyvyttömyyden. Jos luotonsaajan maksukyvyttömyyttä ei ole laillisella tavalla osoitettu, ei ole olemassa varmuutta siitä, millaisia kielteisiä seurauksia luottojen julkistamisella voisi olla luotonsaajan vastaiselle elinkeinotoiminnalle.

Esitin salassapitovelvollisuuden pääsäännöstä poikettavaksi luottotappioiksi kirjattujen luottojen osalta uudessa luottolaitoksista annetun lain 94 a §:ssä, joka tulisi lisäyksenä valiokunnan mietintöön sisältyviin säännöksiin. Tämän mukaan luottolaitos on velvollinen antamaan rahoitustarkastusviraston pitämää julkista rekisteriä varten kaikki sellaiset luottotappioiksi kirjatut luotot, jotka ovat arvoltaan yli yhden miljoonan markan. Rekisteriin kirjataan lainantajan ja sen yksittäisen sivukonttorin myöntämät edellä mainitun suurusten yksittäisten lainojen luottotappioiksi kirjatut markkamäärät, luottotappioiksi kirjatun lainan luotonsaajataho, luottotappioiden konttorikohtaiset luottotappioiden yhteismäärät sekä luottokohtaiset vakuudet ja, mikäli luottoja on myönnetty ilman vakuutta, myös niiden konttorikohtaiset yhteismäärät.

Lisäksi esitin valiokunnan mietintöön lisättäväksi rahoitustarkastuksesta annetun lain (503/93) muuttamista niin, että Suomen Pankin yhteydessä toimivaan rahoitustarkastukseen luodaan luottolaitosten luottotappioista julkinen rekisteri, josta jokaisella on oikeus saada tietoa. Tästä ja pankkien velvollisuudesta antaa tiedot rahoitustarkastukselle luottotappioiksi kirjattujen luottojen saajista ja antajista esitin säädettäväksi valiokunnan mietintöön liitettävässä lainmuutoksessa, jonka sisältöinen ehdotus tehtiin valiokunnalle ed. Seppäsen lakialoitteessa n:o 21.

Edellä olevan perusteella ehdotan kunnioittavasti,

että valiokunnan mietintöön sisältyvät 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8. ja 9. lakiehdotus hyväksyttäisiin mietinnön mukaisina ja

että valiokunnan mietintöön sisältyvä 1. lakiehdotus hyväksyttäisiin muutoin mietinnön mukaisena, paitsi että siihen lisättäisiin uusi 94 a § seuraavasti:

94 a § (Uusi)

Sen estämättä mitä 94 §:ssä säädetään salassapitovelvollisuudesta, luottolaitos on velvollinen antamaan rahoitustarkastusviraston pitämää julkista luottolaitosten luottotappiirekisteriä

varten kaikki sellaiset luottotappioiksi kirjatut luotot, jotka ovat arvoltaan yli yhden miljoonan markan ja jotka ovat realisoituneet luottotappioiksi menettelyssä, jossa laillisesti on todettu velallisen maksukyvyttömyys.

Rekisteriin kirjataan luotonantajan ja sen yksittäisen konttorin myöntämät edellä mainitun suuruisen yksittäisten lainojen luottotappioiksi kirjatut markkamäärät, luottotappioiksi kirjatun lainan luotonsaajataho, luottotappioiden konttorikohtaiset luottotappioiden yhteismäärät sekä luottokohtaiset vakuudet ja mikäli luottoja on myönnetty ilman vakuutta myöskin niiden konttorikohtaiset yhteismäärät.

Tässä säännöksessä tarkoitettu julkistamisvelvollisuus koskee vain sellaisia luottolaitoksia, jotka ovat ottaneet vastaan valtion talousarvion kautta myönnettyä suoraa pankkitukea tai valtion vakuusrahastolaissa (379/92) pankkien vakuusrahastojen kautta pankeille tarkoitettua tukea lainoina, takauksina taikka valtion suorina pääomasijoituksina, antamina takauksina tai muuna rahoitustukena.

Edelleen ehdotan,

että lakialoitteeseen n:o 21 sisältyvä 2. lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

rahoitustarkastuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 11 päivänä kesäkuuta 1993 annetun rahoitustarkastuslain (503/93) 4 §:ään uusi 7 kohta, 11 §:ään uusi 6 ja 7 momentti sekä lakiin uusi 16 a § seuraavasti:

4 §

Toimintatavat

Rahoitustarkastus suorittaa tehtävänsä muun muassa:

7) antamalla luottolaitostoiminnasta annetun lain 94 a §:ssä tarkoitetuille valvottaville yksityiskohtaiset ohjeet tämän lain 11 §:ssä tarkoitetuista tiedoista, jotka pankkitarkastusvirasto kerää pitämäänsä julkiseen luottolaitosten luottotappiirekisteriin.

11 §

Tarkastus- ja tietojensaantioikeus

Pankkitarkastusvirastolla on oikeus saada luottolaitostoiminnasta annetun lain 94 a §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot sellaisilta luottolaitoksilta, jotka ovat ottaneet vastaan valtion talousarvion kautta myönnettyä suoraa pankkitukea tai valtion vakuusrahastolaissa (379/92) pankkien vakuusrahastojen kautta pankeille tarkoitettua tukea lainoina, takauksina tai valtion

suorina pääomasijoituksina, takauksina tai muuna rahoitustukena.

Rahoitustarkastuksen tulee kirjata edellisessä momentissa tarkoitetut tiedot yhtenäiseksi, ajan mukaan päivitettäväksi luottolaitosten luottotappiorekisteriksi sen mukaan kuin luottolaitokset kirjaavat saamisensa omissa tilinpäätöksissään luottotappioiksi. Luottolaitokset ovat velvolliset noudattamaan rahoitustarkastuksen antamia edellä 4 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettuja ohjeita tietojen antamisesta. Tiedot luottotappioiksi kirjattavista luotoista luetteloidaan ja päivitetään valmiiksi luotonantajan taholla ja ne jäljennetään rahoitustarkastuksen pitämään luottotappiorekisteriin välittömästi luottolaitoksen tilinpäätöksen hyväksymisen jälkeen automaattista tietojenkäsittelyä hyväksikäyttäen.

16 a § (uusi)

Luottotappiorekisterin julkisuus

Rahoitustarkastuksessa päivitettävistä luottolaitostoiminnasta annetun lain 94 a §:ssä tarkoitetuista tiedoista, jotka kootaan luottolaitosten *luottotappiorekisteriin*, jokaisella on oikeus saada tietoa.

Voimaantulosäännös

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Lain 3, 4 ja 14 a §:ssä tarkoitettuun rekisteriin kirjataan luottolaitostoiminnasta annetun lain 94 a §:ssä tarkoitettujen luottolaitosten luottotappiosta ne luotot, jotka on myönnetty ja kirjattu luottotappioiksi vuonna 1987 tai sen jälkeen.

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 1993

Martti Korhonen